

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnine Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29 92.

Nov zakon o zaščiti kmetov

Na podlagi pooblastil je ministrski svet izdal novo uredbo o tem, kako naj bi kmet plačeval svoje dolge. Prav velikih izprememb sicer ni, v primeri s prejšnjim zakonom pa moremo reči, da je ta jasnejši. Nekaj težkih mest, ki so se poprej tolmačila na razne načine, je sedaj jasno določenih.

Naj na kratko poudarimo glavne posebnosti novega zakona.

Kdo je kmet?

Ena najvažnejših točk zakona je § 2, ki določa, koga naj se šteje za kmeta. Besedilo bo marsikomu služilo, zato ga navajamo v celoti.

§ 2. — 1. Za kmeta se v smislu te uredbe smatra vsaka oseba, ki obdeluje zemljo sama ali s člani svoje rodbine, in katere obdavečaje dohodkov izvira iz poljedelstva (vinogradništva, sadjarstva, vrtarstva, živinoreje itd.), če njena posest ne presega 75 ha obdelane zemlje, oziroma pri rodbinskih zadrugah 200 hektarov obdelane zemlje.

2. Omožena ženska, ki živi skupaj s svojim možem, se smatra za kmetico samo tedaj, če se ima njen mož po določbah te uredbe smatrati za kmeta in če njuno skupno obdavečaje dohodkov pretežno izvira iz poljedelstva.

3. V najvišji obee obdelane zemlje se vračuna osebno imetje kmeta in imetje njegove žene in otrok, če žive z njim v hišni skupnosti.

Kmetje v smislu te uredbe so dalje tudi: a) osebe, ki zaradi bolezni ali zaradi pomanjkanja delovnih sil svojih in svoje rodbine ali zaradi drugih nepremagljivih zaprek obdelujejo svojo zemljo s pomočjo drugih oseb, dalje mladoletni otroci za dobe svoje mladoletnosti;

b) osebe, ki se kot starešine zadruge ali kot člani, ki žive v hišni skupnosti, bavijo z drugim stranskim gospodarskim poslom, kakor s preprodajo, hišno industrijo, ribolovstvom, prevozništvom, prodajanjem itd., da bi svoji zadrugi ali družini, ki je obrnila svoj kmetijski značaj, pridobili več zaslužka.

5. Pri oceni obdavečnega dohodka se ne jemlje v račun davek, ki ga kmet plača na hišo, v kateri stanuje, in ki se nahaja v rajonu mesta ali trga, če letni čisti dobiček, ki služi za davčno osnovo, za to hišo ne presega Din 10.000.

Opozorjamo na točko 2. Tega prejšnji zakon ni imel. Prav tako je nova točka 3.

Način odplačevanja dolgov

Denarnim zavodom bo plačeval kmet 6% obresti. Poprej so bile računane obresti 6,02%, torej mala izprememba. Plačal pa bo letos do 15. novembra samo obresti. Šele prihodnje leto, 15. novembra, mora plačati tudi nekaj na račun dolga. Ker plača na račun dolga šele prihodnje leto prvi letni odplačilni obrok in plačuje 12 let, je dejansko vsa odplačilna doba za eno leto podaljšana. Za vsakih 100 Din bo torej plačeval dvanajst let po sledeči razporeditvi:

Leto	glavnica	anuiteta	6% obr.	odpl. dolg	ost. dolga
1	100.—	7	6.—	1.—	99.—
2	99.—	8	5.94	2.08	98.94
3	98.94	9	5.82	3.18	93.76
4	93.76	10	5.63	4.37	89.39
5	89.39	12	5.36	6.64	82.75
6	82.75	12	4.96	7.04	75.71
7	75.71	14	4.94	9.46	66.25
8	66.25	14	3.97	10.03	56.22
9	56.22	16	3.27	12.63	43.59
10	43.59	16	2.62	13.38	30.21
11	30.21	16	1.81	14.19	16.02
12	16.02	17	0.98	16.02	—
		151	51.—	100.—	—

Za del dolga izpod 100 Din se plača anuiteta v sorazmerni višini.

Drugim upnikom (naj bodo to kdorkoli, samo da niso denarni zavodi) bo plačeval 3½%. To pa po razporeditvi:

Leto	glavnica	anuiteta	3½% obr.	odpl. dolg	ost. dolga
1	100.—	6	3.50	2.50	97.50
2	97.50	7	3.41	3.59	93.91
3	93.91	8	3.28	4.72	89.19
4	89.19	9	3.12	5.88	83.31
5	83.31	10	2.92	7.08	76.23
6	76.23	10	2.67	7.33	68.90
7	68.90	12	2.41	9.59	59.31
8	59.31	12	2.08	9.92	49.39
9	49.39	13	1.73	10.27	39.12
10	39.12	13	1.37	11.63	27.49
11	27.49	14	0.96	13.04	14.65
12	14.65	15	0.55	14.65	—
		128	28.—	100.—	—

Za del dolga izpod 100 Din se plača anuiteta v sorazmerni višini.

Točno je v novem zakonu določeno, da mora že letos plačati do 15. novembra vsakdo denarnim zavodom obresti po 6% in zasebnikom po 3½%. V prihodnjih letih bo dolžnik obresti plačeval v tromesečnih obrokih, ki si jih bo pa sam izbral. Štirikrat na leto bo torej moral plačevati obresti, vselej eno četrtino. Odplačilo glavnice pa bo moral plačati vsako leto najkasneje do 15. novembra.

Če pa dolžnik ne položi letnega obroka dolga v 30 dneh od dneva dospelosti, ima upnik pravico prisilnega izterjanja tega obroka. Opozorjamo, da so nekateri mislili, da letos ne morejo upniki prisilno izterjati za letošnje leto odpadlega dela dolga. Sedaj je v zakonu točno določeno, da se letošnje obresti lahko iztožijo in izterjajo.

Dolžnik pa, kateri bi pustil, da so tri obroke pri njem prisilno izterjali, izgubi pravico do zaščite.

Po starem zakonu je zelo motila točka 11, člena 3. Tam je bilo rečeno, da se v primeru, če kmet prej plača svoje dolge, zniža njegov dolg vsako leto za 2%. To je bilo zelo nejasno. Bila pa je težava tudi v tem, kdo naj potem to poravnava. Sedaj je ta točka čisto izpadla. Popustov torej ne bo, četudi kdo prej plača svoj dolg.

Dolgovi do 2000 Din

Dolgovi do 2000 Din morajo biti plačani v štirih enakih letnih obrokih. Prvi obrok mora biti plačan letos do 15. novembra. Obresti od takega dolga so po 6%.

Otrdila občin

Izkazila o tem, ali je katera oseba kmet, izda občinska oblast. Mora pa biti v tem potrdilu navedeno, na kaki podlagi se mu to potrdilo daje. Zlasti morajo občine dobiti podatke od davčne uprave o višini posameznih obdavečevih dolžnikovih dohodkov.

Nova je tudi določba, ki hoče preprečiti, da bi kdo svojega upnika prevaral na ta način, da bi dal na svoje posestvo vknjižiti koga drugega, pravi upnik pa bi ostal nezavarovan. Določeno je, da je dolžnik obvezan izdati za zaščito upnikov dokument, ki mora imeti moč zavarovanja upnikovih terjatev na dolžnikovi nepremičnini. Tak dokument je navadno izjava, da dovoljuje vknjižbo na svoje posestvo. Ta določba bo zlasti prišla prav posojilnicam, ki hočejo varovati poroke in sebe proti goljufivim dolžnikom.

Naj omenimo še, da izgubi kmet, ki odtuji ali obremeni svoje posestvo, da bi oškodoval svojega upnika, pravico do zaščite. Prav tako izgubi pravico do zaščite tisti, ki ga k temu zapelje ali mu pomaga.

Veliko olajšav prinaša novi zakon za tiste kmete, ki so kupili zemljo od veleposestnikov, in za tiste, ki so jo dobili po agrarni reformi. Ker to pri nas malo prihaja v poštev, o tem ne bomo podrobneje govorili.

Zakon imamo tukaj. V 12, oziroma v 13 letih naj bi bil kmet prost dolgov. Toda, kje bo kmet dobil denar za te obroke, tega zakon ne pove.

Ako hoče izhajati s svojimi dohodki, živi kakor da jih imaš samo polovico.

RAZGLED PO SVETU

ITALIJA

» O čem sta govorila Sušnik in Mussolini. Avstrijski kancler Sušnik je obiskal te dni Mussolinija v Firenci. Po poročilih londonskih listov sta možakarja sklenila: 1. nadaljevanje dr. Dollfussove politike, 2. ohranitev avstrijske neodvisnosti, 3. poglobitev trgovinskih odnosov z Italijo, 4. ustanovitev avstr. svobodne luke v Trstu, 5. italijansko pomoč za zgraditev avstr. trg. mornarice, 6. izredne železniške tarife za Avstrijo v Italiji, 7. izmenjavo profesorjev in dijakov ter 8. olajšave za avstr. turiste v Italiji. — V Parizu so Sušniku baje rekli, da ne bi mogli mirno gledati italijanskega varuštva nad Avstrijo in so svetovali Avstriji, da se sporazume z Malo zvezo.

» Nekaj števil. »Agencia d' Italia« priobčuje najnovejše podatke o številu prebivalstva v nekaterih bolj znanih italijanskih mestih. Evo jih! Rim 1,111.876; Milan 1,046.105; Napulj 871.762; Genova 633.672; Torino 616.881; Palermo 406.894; Firenca 327.495; Benetke 269.297; Bolonja 262.079; Trst 249.297; Katanija 241.467; Mesina 192.390; Bari 192.162; Padova 138.218; Livorno 126.151; Brescia 123.373; Ferrara 119.741; Taranto 117.713; Spezia 117.368; Redo Kalabrija 115.180; Kaljari 108.336.

AVSTRIJA

» Kaj pravi o Dollfussu njegova mati. — Mati umorjenega avstrijskega kanclerja Dollfussa je preprosta nižje-avstrijska kmetica. Sama polna vere in poguma, je te lastnosti vcepila svojemu sinu, ki ga je vzgojila v strogo krščanskem duhu. Ko se je udeležila veličastnega pogreba svojega sina, je tudi sama bila deležna časti, ki se je skazovala sinu. Pri tej priliki je imel dunajski dopisnik pariškega lista »L'Intrasingean« z njo razgovor, čigar glavne točke je sporočil svojemu listu. Iz razgovora je razvidno, da je hud udarec, ki ga ji je prizadelo nasilna smrt sina, ni zadel nepripravljene. Novinarju je rekla to-le: »Ko je atentator Deritiz v mesecu novembru preteklega leta izvršil napad na mojega sina, sem še za njega bila dan in noč. Nikdar nisem bila ponosna mati, marveč mati, ki se je bala in trepetala. Ni mi bilo do tega, da sem imela sina, ki je v Avstriji se povzpela do najvišjih mest. Hotela sem samo imeti srečnega sina. On pa ni nikdar poznal strahu. Bil je pogumen in poln zaupanja v Boga. Če je kaj podvzel, je rekel: »Pod pogojem, da se vse zgodi, kakor Bog hoče.« O razmerju do sina je rekla mati: »Verujte mi, moj sin je bil dober človek. Če je imel kaj prostega časa, vedno je prišel k meni, da me obiše. Zadnjikrat sem z

BANKA BARUCH

15. Rue Lafayette, Paris

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantnoje.

Polni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: Ne 9964-63 Bruxelles. FRANCIJA: Ne 1117-94 Paris. HOLAN. NIZ: Ne 1466-66 Ned. Dienst. LUKSEMBURG: Ne 5267 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

njim govorila na materinski dan. Potem sem ga še videla, ko je ležal na mrtvaškem odru v mestni hiši.

» Hude posledice hitlerjevskega upora. Mnogo rodbinskih zaloiger je povzročil zadnji hitlerjevski upor v Avstriji. Tako je bil šol. upravitelj Grager v Schwabenbergu obsojen na dosmrtno ječo, najstarejši sin je padel kot prepričan narodni socialist v bojih, drugi je težko ranjen pobežnil v tujino, mati pa leži doma težko živčno bolna brez sredstev in pomoči.

NEMČIJA

» Hitlerjev uspeh. Po smrti nemškega državnega predsednika Hindenburga je g. Hitler izposloval od vlade sklep, s katerim se imenuje za državnega predsednika. Preteklo nedeljo, dne 16. avgusta pa se je vršilo ljudsko glasovanje o tem, ali naj dotični zakon obvelja ali ne. Jasno je bilo že naprej, da bo Hitler zmagal z veliko večino. Hitlerjevski kolovodje se celo mislili, da ne bo nikogar, ki bi si upal glasovati proti, zakaj dokazano je, da se hitlerjevci iznebe vsakega resnega nasprotnika. A vendar so se našli junaki, ki jih ni bilo strah hitlerjevskih groženj in nasilja. Pri nedeljskem ljudskem štetju se je udeležilo od 45.2 milijona vpisanih 43.6 milijonov volivcev ali 95.7%. Za Hitlerjevo je glasovalo 38.1 milijonov volivcev ali 89.9%, proti Hitlerju je glasovalo 4.2 milijona volivcev ali 10.1%. Neveljavnih glasov je bilo 868.543. Skoraj 5 milijonov volivcev se je torej upalo nastopiti proti sedanjemu hitlerjevski vladi. Največ nasprotnih glasov je bilo v velikih mestih in v katoliških pokrajinah.

ŠPANIJA

» Zanimive stvari. Odkar imajo v Španiji republiko, se položaj republikanske vlade še ni utrdil, ker se javlja pokrajina za pokrajino, ki hoče imeti svojo samoupravo (avtonomijo), zlasti v finančnem oziru. Najprej se je uprta centralni vladi Katalonija, potem Baski, sedaj pa pokrajina Galicija (v Španiji, ne na Poljskem). Prvi dve pokrajini sta že dosegli, kar sta hoteli, zato ni dvoma, da bo tudi tretja pokrajina dosegla svoj uspeh.

AMERIKA

» Razno. V Clevelandu so umrli: 21 letni Anton Abram in 48 letni Anton Nose iz Kolonče vasi pri Strugah. — V Crabs Oklahama je umrl Jakob Kosmatin s Sv. Gore pri Litiji. — V Parkhillu Pa. je izdihnil svojo dušo 54 letni Anton Čuk iz Planine pri Rakeku. — Obesil se je v policijski ječi v Duquesne Pa. 60 letni Jakob Frank. — Jos. Snajder in njegova žena Ella roj. Sinkovec sta se odpeljala z avtomobilom iz Detroita v Ohio, kjer ju je doletela velika nesreča: avto je nekam zadel in oba šele pred par meseci poročena — sta bila mrtva. — V Chikagi Ill. je zapustil solzno dolino 69 letni Jakob Jorga od Sv. Križa pri Kostanjevici. — V Stauntonu Ill. je zapel mrtvaški zvon 60 letnemu Joi Prelogarju. — V Pueblo Colo je nagloma umrl 56 letni Andrej Kovšak iz Planine pri Rakeku. — V De-

Boljši krvni obtok

poveča delovanje organizma in ublažuje bolečine. Boljši krvni obtok dosežete z 4 Bayerjevimi tabletami, tem neškodljivim sredstvom proti reumatizmu in zobobolu.

Vsaka tableta ima vrtanjen Bayerjev križ.

ASPIRIN

V. z. »Jugra«. k. d., Zagreb. Oglaš. je reg. pod št. Br. 12.344 od 25. VI. 1934.

troitu so položili v grob 49 letnega Antona Kneza iz Srpenice pri Kobaridu. — V Njujorku je umrl 17 letni Janez Prelovšek. — Pri nas je vročina za letos pač pri kraju. Vendar ne bo škodovalo, kakšen nasvet je dala ob letošnji silni vročini ameriška zdravstvena oblast. Takole je svetovala: 1. Jejte malo in ne težke hrane. Najboljša sta zelenjava in sadje. 2. Pijte hladno, ne ledeno vodo, mleko in sadne sokove. Ne pijte žganja! 3. Nosite lahke obleke! 4. Pozabite na skrbi. 5. Če vas premaga vročina — prvi znak je pikanje v glavi in silna slabost — se brž slecite in si dajte mrzle obkladke na glavo. Pokličite zdravnika! — V Gary Ind. prirede dne 16. sept. Hrvatje hrvaški dan. — V Aurori Ill. je utonil 15 letni sin slovenske družine Rad Ahačič. — V Jaksonvillu Kans. je podlegel raku 57 letni Jurij Bogataj iz Bukovega vrha pri Poljanah na Gorenjskem. — V Waukeganu Ill. je odšla v večnost Lucija Latkovič roj. Godec iz Gotne vasi pri Novem mestu.

DROBNE NOVICE

Japonsko pivo se je pojavilo v središčih češke pivovarniške industrije, v Plznu, Zatecu in Pragi. Konkurenca!

Nad 400 vagonov stavbnega lesa proda Romunija Braziliji. Kaj pa mi?

Stroj za sajenje dreves so iznašli v Rusiji; v desetih urah so nasajeni trije hektari.

Ker je poneveril državni denar je bil obsojen na 3 leta ječe latiški minister Anus. Tako je prav!

70.000 Židov je desetj pobežnilo iz Nemčije. Koliko k nam?

Poštariji stavkajo na Kubi, ki je velik otok vzhodno od Srednje Amerike.

Mandžariji so začeli zapuščati ruski državljani. Slabo znamenje za mir!

V italijanski ladjedelnici v Genovi građe obalne stražne ladje za račun sovjete. Rusije.

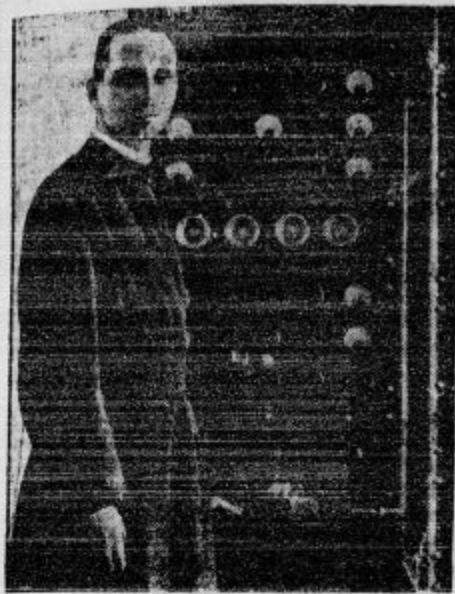
Vse časopise domačinov je prepovedala francoska vlada v afriškem Tunisu in Maroku.

Radi snube bo morala riž uvažati Kitajska.

Katoliško modroslovno fakulteto otvorijo v jeseni v avstrijskem Salzburgu.

5.260.000 radio naročnikov ima sedaj Nemčija.

Proti sprejemu sovjetske Rusije v Društvo narodov nastopa švicarsko časopisje.

P. Soccorsi, novi ravnatelj vatičanske radiopostaje.

Ono pere tako prizanesljivo,
ker je blago

Ne zapravljajte narodnega premoženja

Preteklo nedeljo, dne 26. avgusta, se je vršil občni zbor Zveze slovenskih trgovcev v Konjicah. Udeležilo se je občnega zbora 82 odposlancev, ki so zastopali 8200 organiziranih trgovcev.

Priznati je treba slovenskim trgovcem, da se v svojem časopisju in na svojih zborovanjih ne samo krepko in neustrašeno potegujejo za izboljšanje svojih stanovskih razmer, ampak tudi z vso jasnostjo kažejo na mnoge hude rane v današnjem državnemu gospodarstvu in podajajo tudi zdravilo za nje. Iz »Trgovskega lista« večkrat z najboljšim namenom ponatisnemo ta ali oni članek. Priobčili bi še več, če bi dopuščala sila razmer.

Na zadnjem občnem zboru v Konjicah je bilo zlasti zanimivo poročilo predsedstva. Naj navedemo par stavkov:

Na poslovanje trgovine je zelo vplivala poljedelska kriza. Naša trgovinska politika ni prinesla dosti izboljšanja. Sklenili smo številne trgovinske sporazume, vendar gre prodaja naših proizvodov težko naprej. Pogrehamo smotreno izvozno politiko. Potrebno bi

bilo, da se uveljavi primeren nov bančni zakon. Ena najvažnejših zahtev trgovstva je v zvezi davčnim vprašanjem stalnost uradništva. Trgovstvo zahteva svobodno razpravljanje v gospodarskih vprašanjih.

Za uvedbo socialnega zavarovanja trgovstva je že vse pripravljeno, vendar še ni rešitve na pristojnih mestih. Propadanje trgovine pomeni uničevanje srednjega stanu. Odločno je g. predsednik Kavčič pobijal trditve izvenslovenskega časopisja, da se nam v Sloveniji dobro godi. Ni pravilno presojati našega premoženja samo po zunanjih znakih. Zveza Slovenije z morjem je nujno potrebna, kar zamanj poudarjamo že več let. Nadalje se morajo v večjem obsegu začeti javna dela tudi pri nas.

Trgovstvo zahteva izvedbo prave demokracije po organiziranih stanovih, torej stanovsko demokracijo. To je razumeti tako, da je treba izdelati gospodarski načrt, podpravljanje gospodarstva pa odločno odklanjati. Kmet iz raznih vzrokov še nima svojih organizacij, katere mora čimprej dobiti. Trgovstvo

zahteva — je končal g. Kavčič — enakost za vse državljanke ter odgovornost, vest in poštenost v vsem javnem življenju.

Predsednik trgovske zbornice g. Jelačin je govoril o položaju naših denarnih zavodov, poudarjajoč, da jim je treba takoj pomagati. Centralizacija na gospodarskem polju je škodljiva, zato naj se izvede najdalekosežnejša decentralizacija vsepovsod. Osnovno načelo gospodarske politike mora biti, da je treba ljudi napraviti zadovoljne. Nujno nam je potrebno še večje zблиžanje z Bolgari, zlasti na gospodarskem polju.

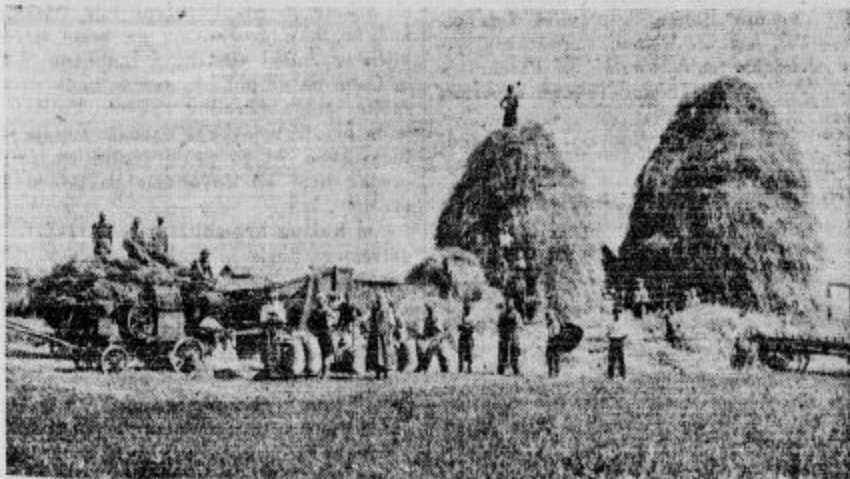
Podpredsednik Zveze g. Pinter je poudarjal, da nam na vseh poljih manjka načrtnega gospodarstva.

Amy Modison-Johnson, znana angleška letalka, ki je sprejela zljaj službo prometnega pilota na progi London—Paris.

Vprašaj vse, kar ne znaš, a ne povej vsega, kar znaš.

Kjer so na mizi brezverski veri sovražni časopisi, ne moremo pričakovati katoliškega duha, katoliškega ozračja.

Zlato zrna polni žitnice. Bolj skopo bodo letos naši kmetje namerili. Slika predstavlja mlatiče pri g. Fr. Šušteršiču na Hrušici pri Ljubljani.

KAJ JE NOVEGA

Sam iz svojega je dalaj...

Ta prvenci starci je med drugimi napisal predgovor »Domoljub« v spomin Njagopokar-semu Tomahu Sotniku, biskupa postarane iz ministru. Da, sam iz svojega je dalaj. V ubitini je popeljal vas. Prisel je k njemu prvaci prijatelj rajnega za pogrebca. Videl, revali so, malo se zavracoval, prazen Te, poverilci kar postane pri obhajenih za prepisno pogrebnikom. Se vam vse, vse bomo stari, je govornik pogrebov. Za prvo niso pa tako in je segel v žep in dal in svojega. — Zadruga je prebila v teščinu. Tašim moč, hudo je, kaj bo, ne prekinite, vse bo zapet v roki, vsak nekaj bomo pomagali, mi vsem, da bost vse uredili, mi bomo pa pomagali Sam pomagati, kar morem in mi stane 1000 Din v priložnosti: pa nikar niste nič za pravo, če bomo pomagali, bomo se prispelvali. Boleče sem drugič potrkal na njegova vrata in skraj imam me se bilo, da zapet prihajam prosilci. Govorila sta več

stvari. I volite ljubecem, skrbnostim, zapuščam in veselje bilo se govori o potrebah našega naroda in vseh Jugoslavcev in o delu za vse in. Ko se poslovilim mi, pravi: Jui stano bi pomagali, najinji sam se nekaj obljubi, mi tu maš — in v roki sem zapet imel nosilci — mi notrupi, pa le kraljstvo se obhajajo, pa o Bogom, komaš je imel čas, da sam se mi se zahvali, in svojega je dalaj... — Rečna maš je prezdila trojica. Pomoči je potrebna. Kaj bi se tiho kaj dajati zanj? Kaj pa? Pri Sotniku sem se. Stojim v njegovo sobo, je našelstveni Sotnik pripovednikom: Dobra letina, reza maš... Za prvo pomoč, in maš, penderaj je, pa tudi trojica, da se bude preveč jokati... dal je in svojega. — Blagor maš, obitno je segel, obitno je gotovo tudi žel. O, da bi naša domovina imela veliko takih moš! —ski

Zahteve slovenskih trgovcev

»Trgovski list« piše:

Vsi spomin se pomagajo od in se največ izgubljamo denar, ker se namno uredit svojega našega izroma. Opozorili smo se, da je potrebaj za naše stadi na njih trgih stadi, ker postajamo sa tepe preveč blaga, da so ti kar prenatrpani z našim sadjem, toda vse zaman. Tako poruča Zavod za pospeševanje domačih trgovine v svojem poročilu z dne 11. avgusta zapet, da je prišlo ta dan za Dunaj 37 vagonov naših svežih češpeli pa čeprav se je prepričali dan našo namizaj 12 vagonov nepredstadi, da bo se v dveh dneh 24 vagonov naših svežih češpeli zaman iskale kupca. Cena mora pri takšnih razmerah sevda pasti in tako

nekateri češpeli niso mogli doseči te višje cene ko 25 grošev (okrog 2 Dna). Enak postajaj je na praviem trgu. Radi prevečih postajaj se podala cena, da za ved ko 100 odstotkov in cene se padaja. Pa niti pri teh nizkih cenah ni moglo naših kupcev. Nekateri morajo predajati svoje blago se po cenah, da z njimi se krišajo naši pravočasni stroški. Kaj res se bodo vse se redne vsakodnevne izgube iztravale naših ljudi? Kaj se res nemogode, da bi se naš sadni izrom se enkrat vsaj skromno organizirali? Isprva pri češpajah, vrgaja pri grozdih in. Kaj res ni mogoče, da bi se enkrat spopredil to neprestano zapravljane narodnega premoženja?

rik Landerguth, gvardijan; P. Jožef Alantid, samostanski vikar; P. Friderik Saller. — Maribor: P. Otonij Doves, katehet; P. Gabrijel Plamnik, voditelj in vizitator III. reda; P. Kaminjan Faric, kaplan. — Sv. Trojica v Slovenskih goricah: P. Elek Hamler, samostanski vikar; P. Vladimir Božek, kaplan in katehet. — Brezja: P. Andrej Remec, samostanski vikar; P. Klemen Šmid, kaplan in katehet v Mošnjah. — Vid: P. Teodor Tavcar, superior. — Nova Sijla: P. Albert Pir, superior. — Šiška: P. Feliks Tavcar, superior. — Ročnica: P. Ananija Vranica, superior.

d Bolgarski poslanik v Beogradu Kisevranov se premeštan v poslanika v češko Prago.

Pri vsaki priložnosti mineralni vodi je glavna, koliko ima drugih zdravilnih sestavin. Im ved ja ima, ved vsaj! **Katedra Zdravilni vroci ja** ima preko 20, poleg toplih kervin, ki so bile v njem uporabljene lastno leto in katerih imo odena drugo mineralna voda v Jugoslaviji. Zato pa je **Katedra Zdravilni vroci** na njemje tako karisten in tako zdravnega okusa. Primorejstvo našlo drugih mineralnih vodi v Ruzensko, pa se hote lastno odlošili her odisej vodno in posred odhajati imeno **Katedra Zdravilni vroci**. Zahlevaje obitno karstno o katedraški pri uravi **Zdravilna Sijla Sijloni**.

DOMAČE NOVICE

d Rajčeš čas pravočasnolednika Petra praznično dne 6. septembra z zahvalno slobo bu buje ter je Ta čas pouka prost.

d Pusk prizne za ljudskih izob dravila karovine v torek dne 4. septembra. Prejajo seboše je naknadno vpcovanje, nato sledeti ponedeljek pa se vrši šolska služba bošje.

d Vsi občani morajo pri vpisu v srednje šole predložiti potrdilo, iz katerega je razvidno, koliko davka plačajo njihovi roditelji (ali in mati), ali sami ali vsi skupaj.

d Kranje je uspel evharistični kongres na stolici Krka, komor je dospelo vžic slabemu vremenu nad 6000 ljudi.

— Pri slabi pomoli, pomaranjanju krvi, bledici, znojavanju, obolenih žlezah, kožnih izpuščajih, tvornih ureznic narava na »Frano Jozef« gorenica izobeno tako važno delovanje prebavi. Odlični zdravilni so se prepričali, da »Frano-Jozef« vodo celo najnevarnejši otroci lahko preneso.

d V Virovitici je bil 11. in 16. avgusta evharistični kongres za 15 županij virovitiške in dardevaške dekanaje. Slovesnosti je vodil vod nagrebški nadškof-pomočnik dr. Štepinac, ki ga je Virovitica slovesno sprejela. Kongres se je udeležilo do 30.000 ljudi. Na praznik Vnebovstaja se bila zborovanja, rvešer pa v bližnosti turika procesija, ki jo je zaključila slovesna polnočnica. Drugi dan dopoldne je bila procesija z Najsvetejšim po mestu, ki se je končala s posvetitvijo pravi. Sv. Janez vemu.

d Za največ 25.000 Din bo zavaroval in življenje vsak potnik, ki se vozi z avtobusom. Tako zahteva zahtevaja ministriska odredba.

Dr. Ivan Hubad

zobozdravnik v Škofji Loki
ne ordinira od 3. do 22. septembra

d Oddaje vojaške orožja! Kljub pozovan opozorilom se je opazilo, da je med prebivalstvom se vedno nekaj vojaškega orožja in orožja vojaškega značaja. Po zakonu o posesti in nošenju orožja brez posebnega dovoljenja se sme nihče imeti vojaškega orožja, to je orožja, s katerim je oborožena naša vojska, ali orožja vojaškega značaja, to je orožja, s katerim je bila prej oborožena naša vojska, ali s katerim so oborožene tuje vojske. Kdor ima se tako orožje, naj ga takoj izroči naj bližji orožniški postaji: v Ljubljani, Mariboru in Celju pa na policiji, ker se bodo sicer uporabljale stroge odredbe zakona. Vojaško orožje in orožje vojaškega značaja morajo izročiti tudi osebe, ki so po pograbiški morda dobile orožne liste ali dovoljenja za posest takega orožja.

d Kaj pa krompirjeva letina? Zaradi dolgotrajnega dežja in prebude moče je rabel po njivah gniti krompir. Krompir se zelo kviri v celjskem okraju, le novomeško okraju prav tako življuje kmetijskemu odseku banke uprave o gnitju krompirja. Najhuje je prizadel kmetijski okraj Na Gorenškem priokrajnj dolčaj dobro letino krompirja, ker je tam peičem zemlja ugodnejša za rast krompirja. Notranjska, ki letos ni trpela po suši, rajana do dobro krompirjevo letino.

d Naših rib se marajo. Nenačrta so ljubljanske oblasti prepovedala vrc jugoslovanskih rib. V prvi vrsti je prizadet tunj To je

ZAHVALA

Uprava »Domoljuba« mi je kaptičala 1930 Dna ob priški polkara, ki mi je našli vse premenbe in se ji tem potem javno zahvaljujem in »Domoljubu« najhugljeje priporočam. Fink Julefa, Smrtna pri Litiji.

OSEBNE VESTI

d 25 letni smoleščki šolski je proučeval dne 12. avgusta mag. Jurij Madjarec, razpisatelj brvačinskega zavoda sv. Hieronima v Rimu. Na mnoga leta!

d Zaprta Bogušica Slatina je dobil sedanjih župnik in Pešova g. Julij Vajda.

d Spomenike v slovenski franciskanski provinški stacione na provincialnem kapitelju dne 22. avgusta v Ljubljani so sietela: Ljubljana: Dr. P. Gvido Rant, voditelj in vizitator III. reda, dr. P. Basilean Kokoli, gvardijan; P. Blaz Farinik, samostanski vikar; P. Berenat Vinkler, župnik p. provinciale; P. Krištof Sekavanič, taktik provinciale. — Kranjska: P. Bernard Miklar, gvardijan; P. Matjaž Vidmar, samostanski vikar; P. Krištof Zajec, stud. univ. — Marja Nazaret: P. Krištof Urničar, katehet. — Breznica: P. Euseb

hud udarec za naše ribiče, ki morajo zdaj iskati nadomestila na domačem trgu. Bržkone prav v tej zvezi prispe v Ljubljano velika količina tunja. — Ribiči naj prodajajo ribe po taki ceni, da si jih bodo nabavali lahko tudi manj premožni ljudje. Potem pa naj še nikar ne boje za blage — vse pojde v denar.

d Delo v trboveljskem rudniku obsega v drugi polovici avgusta sledeče dneve: 18., 20., 21., 22., 24., 25., 27., 28., 29., 30. in 31. avgust. Torej 11 dni.

d Dobra žetev koruze v Hercegovini. Kakor poročajo, bo letos pridelek koruze v Hercegovini zelo obilen in bo znašal 5000 vagonov. S tem bo krita potreba te dežele, ki navadno pridelala premalo koruze za lastno potrebo.

d Predsednik vlade g. Uzunović je imel 22. avgusta v Nišu velik govor o notranji in zunanji politiki Jugoslavije.

d Generalni konzulat je otvorila v Zagrebu Albanija. Za generalnega konzula je imenovan zagrebški veleindustrialec dr. Marič.

d 20.000 Jugoslovanov živi v Avstriji in v Novi Zelandiji.

d Preiskavo je odredila banska uprava v Sobotici proti vsem članom tamošnjega mestnega sveta z županom na čelu. Očitajo jim razne nerednosti.

d Zadrufna vinarska šola v Vrhu je posebno zanimiva po svojem namenu, ki ga opisuje poročilo takole: »Šola je specialna strokovna in ima nalogo, da učence pripravi za upravniške-kletarje vinogradniških vinarskih zadrug, vinskih trgovin, kakor tudi za voditelje lastnih vinogradov in kleti ter za poslovne upravnike kmetijskih zadrug.« Šola si je torej postavila prav posebej nalogo, da vzgaja zadrufne delavce, predvsem poslovodje. Zanimivo je tudi, da so izdali učenci te šole svoje glasilo »Zadrugar«, sicer samo enkrat v letu, a z zelo pestro zadrufno vsebino.

d Mlekarsko zborovanje za vso državo se vrši v oktobru v Belgradu. Združenje trgovcev z mlekom in mlečnimi izdelki v svojem oglasu pravi, da je mlekarstvo v naši državi silno važna gospodarska panoga, toda na žalost nimamo niti zakona o mlekarstvu, ki bi uredil proizvodnjo in prodajo mleka in mlečnih izdelkov. V naši državi se letno preko 500 milijonov Din zgubi, ker se ne izkoristi vsa mlečna proizvodnja.

d 6000 vagonov jugoslovanske pšenice je po poročilih čeških listov kupila Češkoslovaška. Na mesec odpošljejo 1000 vagonov. Odvoz se prične s septembrom.

d Češkoslovaška je dovolila za september uvoz 15.000 prašičev, od katerih je določenih 2.250 za tvornice salam. Nadalje je dovolila uvoz 150 vagonov masti in 50 vagonov jajc. Uvoz surovega masla še ni dovoljen.

d Plačevanje lesa v obrokih. Po novi uredbi more minister za gozdove in rudnike dovoliti tudi obročno plačevanje kupnine za les, ki je bil posekan v l. 1933-34, vendar pa mora biti plačana kupnina z obrestmi vred do konca proračunskega leta 1934-35. Nuditi pa se mora tudi potrebno jamstvo in se smatra

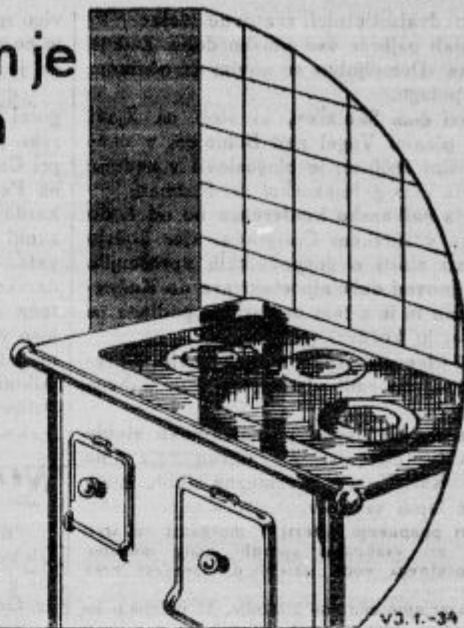
Dobro in poceni se oblečete, če naročite sukno za obleke direktno iz tovarne.

Slavko Bolc, Zaprte p. Lesce tovarna sukna in pletnin

Vam nudí pristno gorenjsko sukno (lođen) sportno sukno in pletnino, po najnižjih cenah. Orvejo volno vzamemo v račun. — Se danes pišite po vzorec.

Zakaj v tem je ves njen ponos!

Kako se sveti ognjišče, bele pečnice, obroči, držaji — skratka vsa kuhinja. Ampak — pri kuhanju se vse zamaže.

KAJ STORITI!

VIM

ZA ČIŠČENJE BOLJŠIH IN NAVADNIH PREDMETOV

Malo Vima na vlažno krpo, pa malo podrgniti: in vse se zopet svetil

založba leta do 75% njegove dejanske vrednosti kot zadostno jamstvo. Proti požnemu jamstvu more dovoliti minister obročna plačila tudi za preje posekan les. Ta plačila pa morajo biti v 2 letih plačana. Kot jamstvena pisma se sprejemajo ona prvovrstnih denarnih zavodov, vsi vrednostni papirji morajo biti zajamčeno varni, hipotečno posojilo pa na prvem mestu. Kdor ne bi izpolnjeval vseh teh pogojev, se z njim sklenjena pogodba razveljavi.

d Za trgovsko akademijo se potegujejo združeni trgovci v Karlovcu.

d Učitelji bodo nastavljeni. 1200 učiteljev, med njimi 200 iz Dravske banovine bo v tem šolskem letu na novo nastavljenih, kakor je izjavil prosvetni minister dr. Šumenkovič na zborovanju učitelstva v Belgradu. Svojemu sporočilu je dodal, da s 1. septembrom ne sme biti v Jugoslaviji niti enega razreda, ki ne bi imel svojega učitelja.

d Realna gimnazija, meščanska šola in ena ljudska šola se na novo otvorijo prihodnje šolsko leto v Zagrebu.

d Ljudsko šolo je zgradil v svojem rojstnem kraju v Lukovici bogataš Cokič. Šola ima dve moderno opremljeni učilnici z vsemi potrebnimi pripomočki. Cokič je zgradil šolo na svoje stroške, samo zemljišče je dala občina.

d Uredbo o olajšavah lesni trgovini izdelujejo baje v pristojnem ministru.

d 900 milijonov za avtomobilsko cesto iz Zagreba v Belgrad. Iz glasila slovenskih trgovcev ponatiskujemo: »Jugoslovanski Lloyd« poroča, da bodo v septembru mesecu objavljeni pogoji in proračun za gradnjo velike mo-

derne asfaltirane ceste iz Belgrada v Zagreb. Za gradnjo te ceste da je dovoljen kredit 800 milijonov Din. Takoj po končani dražbi bodo začeli za gradnjo. Pri tej priliki moramo vprašati, kdaj pride na vrsto Slovenija, kdaj dobi ta vsaj malo boljšo zvezo z morjem?

d Med namesto sladkorja so začeli uporabljati kmetje v okolici bosanskega Vrbasa, kar je najbolj jasan dokaz, da je cena sladkorja previsoka.

d Letošnja letina tobaka bo v Jugoslaviji dobra, zlasti v Hercegovini. V Južni Srbiji pa je zopet manj zasejenega tobaka, ker monopolska uprava še vedno ne dovoli prosto saditev tobaka za izvoz.

d Posvetovanje vseh obrtniških zbornic in obrtniških zborničnih odsekov v državi bo v dneih 3. in 4. septembra v Ljubljani. V glavnem se bo na konferenci sklepalo o ureditvi obrtniškega vsedravnega tedna, ki bo od 1. do 8. septembra.

d 100.000 Din so našli uslužbenci bolnišnice v Belgradu pri te dni umrli Katarini Konstantinovič, učiteljici iz Bitolja.

d Ena milijardo dinarjev je prinesel pretleto leto naši državi tujski promet. Lepa številka!

d Vseled gradnje novega mostu čez potok Višnjico pri Višnji gori je začasno postavljen most, čez katerega je dovoljen prevoz samo v teži 5 ton.

d Čitatelje nujno opozarjamo naj redno in premišljeno preberejo vsak teden zanimivo razpravo »Rdeča nevarnost«. Prav tako naj ne pozabijo na noben odlomek naše nove povesti »Zemlja rešiteljica« in na zanimive spo-

mine »Ob dvajsetletnici svetovne vojne«, ki bodo izhajali najbrže vso zimsko dobo. Zadnje tri številke »Domoljuba« so novim naročnikom že na razpolago.

d Novi dom Skačev, ki stoji na Rjavi skali pri planini Vogel nad Bohinjem v nadmorski višini 1660 m, je blagoslovil v nedeljo 19. avgusta sam g. knezoškoof dr. Rožman.

d Peta balkanska konferenca bo od 1. do 6. oktobra v turškem Carigradu, kjer hočejo razpravljati zlasti o gospodarskih vprašanjih.

d Daljnovid deželnih elektrarn do Kočevja je speljan in je s tem ustvarjena podlaga za elektrifikacijo kočevskega okraja.

d 700 kinematografov v Jugoslaviji je prenehalo v poletju radi visokih taks in slabega obiska.

d Nad 3 m visoka paradžišnikova stebila ima na vrtu telefonist ljubljanske reševalne postaje g. Kari Kačar. Posamezna stebila imajo 20 in več lepih sadežev.

— Pri poopanju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakodni uporabi male množine »Frans Josefove« vode iztrebljenie črevesa brez hudega pritiska.

d Opozarjamo cenjene čitatelje, ki bolehalo na boleznih srea, jeter, ledvic, žilnih in želečnih kamnih, da uživajo stalno Radenski Zdravilni vrelce, ki je tudi izborna pijača sam zase ali pomikan s vinom.

NESREČE

d Pri delu se je smrtno ponesrečil Franc Kozamernik iz Preske, delavec v papirnici v Goritanih v Medvodah. Zapušča ženo in 8 malih otrok. Revčki so ostali brez očeta in brez rednika. Ali bo kapitalizem pokazal primerno sočutje?

d Ko je padel s kolesa, se je pobil do smrti vojak Gramc Martin iz Gazic pri Cerkljah ob Krki.

d Pri padcu s hleva se je ubil Kovačev hlapec Lojze v Starem trgu pri Ložu. Pokojni fant je bil doma iz Dan nad Starim trgom.

d Ko se je splašila krava je padla na tla v Cerkljah ob Krki Zarnova pastirica Mica. Prebila si je lobanjo in šteti dan umrla.

d Ko so stavili nov kozoec je s tramov vred padel na tla in si zlomil tilnik 22 letni Kranjc Janez pd. Mihovčkov iz Begunj pri Cerknici.

d V Meži pri Dobji vasi je utonil 4 letni Adolf, sin posestnika Jeramlja.

d Ljubljanski tramvaj je do smrti povozil 27 letnega delavca Lazarja Jermana iz Most.

d V brozgo od žganje-kuhe je padel. Ono soboto je 9 letni Franc Habjanič v Podlehniku pri Ptuj u padel v žetnik, ki je bil čez polo-

vico napolnjen z brozgo od žganje-kuhe. Dobil je po zgornjem delu telesa tako hude opekline, da je po 12 urnem trpljenju izdihnil.

d Požari. V Zavogljem pri Sostrem je pogorel velik kovelec s 7 okni, poln žita. — Zgorelo je poslopje Laha Ivana v Podskrajniku pri Cerknici. — Požar je izbruhnil v Mariboru na Petešovskem marofu in sicer v hlevu Likarda Josipa. — v Gotovcih so uničili ognjeni zublji ostreše na hiši posestnika Stefana Horvata. — V Vuzenici je ogenj pokončal gospodarsko poslopje gostilničarja in mesarja Antona Jezerška. — Ogenj je uničil Klemenovo hišo v Begunjah pri Cerknici. — Stanovanjsko in gospodarsko poslopje sta zgoreli posestnici Albin Lajh v Lesigovcih pri Ptuj. — V Dva-gutincih je zgorel hlev posestnika Antona Vrbnjaka.

NOVI GROBOVI

d Dolgost življenja našega je kratka. V Globasnici na Koroškem je umrl tamošnji župnik g. Jernej Pšeničnik. — Ponesrečenega princa Gonzala, sina bivšega španskega kralja, so na izrečno željo bivšega špan. kralja Alfonza pokopali v Porečah na Koroškem. — V St. Vidu v Podjuni je pobrala smrt Kolmanovega očeta in Urankovega Simna. — V Ljutomeru je zapustila solzno dolino Mici Anšek, učiteljica v pokoju. — V Šmarju pri Jalšah so pokopali Jožeta Novaka. — V Kamniku je zapel mrtvaški zvon 39 letnemu Peregrinu Jamsku. — V Senčurju pri Kranju so pokopali posestnika Janeza Zaplotnika. — V Ložah pri Vipavi je izdihnil po dolgi bolezni 74 letni graščak Karol Mayer, tast univerzitetnega profesorja Kanskega in zdravnika dr. Kanca. — Na Vrhniki je umrl bivši mesar Korenčan. — Ljubljani so umrli: računski poštni kontrolor Neško Hočevar. K Bogu je odšla po večno plačilo ljubljanska osmošolka Veruška Novak. — Naj počivajo v miru!

RAZNO

d Na pot k Mariji Lurški! Dne 8. in 9. septembra priredi dobrodelno društvo »Varstvo« v Ljubljani skupno romanje k Mariji Lurški v Rajhenburg, združeno s celodnevним izletom v Zagreb. Posebni vlak odpelje iz Ljubljane 8. septembra ob 9.45 in dospje v Rajhenburg ob 13. Z romarji gre tudi ljubljanski vladika, ki bo imel v nedeljo zjutraj slavnostno pridigo in slovesno sv. mašo. Ob 8 nadaljujejo romarji pot v Zagreb, odkoder se vračajo v nedeljo zvečer. Romarske izkaznice in vozovnice se

Predsednik Roosevelt se zavaljuje vlakovski posebnega vlaka, s katerim se je z dopusta vrnil v Washington, za dobro vožnjo.

dobe v pisarni dobrodelnega društva »Varstvo«, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17. Cena za Ljubljano in bližnje kraje je 75 Din, za bolj oddaljene kraje, ki morajo plačati celo vozino do posebnega vlaka, pa je nekaj nižje. Podrobna pojasnila v listu »Po božjem svetlobi vsake zastoj. Pokažimo Slovenci ob tem romanju svojo ljubezen do Brezmadežne, pokažimo, da smo narod Marijin! Na pot v slovenski Lurki!

d Duhovne vaje za žene in dekleta se bodo s septembrom spet pričele v Dому Brezmadežne v Mali Loki. Od 7. do 11. septembra bodo najprej duhovne vaje za žene. Ta čas je za gospodinje posebno prikladen radi tega, ker sta vmes dva praznična dneva, tako da izgube kar najmanj delovnega časa. Za dekleta bodo pa duhovne vaje od 22. do 26. septembra. Poletna vročina bo že za nami, zato se v takem času toliko lažje premišljuje in molči. Prizglasite se kar po dopisnici na naslov: Dom Brezmadežne, Mala Loka pri Ihanu, p. Domžale. Oskrbnina za ves čas znaša Din 100.

Velik napredek v modernem gospodinjstvu je šivalni stroj vendar ne morete kupiti pešila na njem brez PST Patent Stopf Twist priprave, ki omogoča obnovo perila z enostavnim življenjem naprej in nazaj neravnost tkanini podobna. Zato zahtevajte PST Patent Stopf Twist pri svojem trgovcu.

— Pri odebelelosti vzbuja redna stavlina uporaba oravne »Frans Josefove« grenčice tako delovanje črevesa in dela telo vitko.

k Gospodinje in gospodarje opozarjamo na knjigo: »Nasveti za hišo in dom«. Brez te izvrstne knjige naj ne bo nobena slovenska hiša. V njej najdeš vse nasvete in navodila, ki jih rabiš v gospodinjstvu ozir. v gospodarstvu v vsakem letnem času. Tako se bavi z gospodinjstvom v hiši, z gospodarstvom na polju, z vinogradništvom, živinorejo, čebelarstvom itd. Nudi veliko receptov za dobra jedila in pripravila o domačem zdravljenju in negi telesa. Cena vezanemu izvodu je Din 30, broš. Din 20. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

»Domoljub« je barometer našega verskega in narodnega gibanja. Katoliški Slovenci, ali se zavedate tega?

Vojna in mir: spredaj se mirno pasejo krave, zadaj imajo svoje vežbe angleške čete s tanki. Krave se za tanke očitvidno niti ne zmenijo.

PO DOMOVINI

Kdaj je pridiga „politična“ in kdaj ne

Našim čitateljem je znano, da imamo v Jugoslaviji nekaj »kancelparagraf«, ki zabra-ruje duhovnikom, da bi se na prižnici bavili o politiko ali kakor pravi zakon zlorabljali duhovno oblast v politične svrhe. Cerkev in duhovščina dobre katoliške časopise pripo-ručca, ker to časopise podpira verske in z naučnimi trdno spojene npravnostne cilje. Ne mo-žejo pa duhovniki in to iz strogega verskega stališča priporočati liste, ki so brezbarvni ali pa celo veri in njenim naukom v taki ali taki obliki nevarni. Zato je bilo doslej res zelo težko reči, kdaj je pridiga »politična« in kdaj ne. O tej zadevi je izreklo te dni višje sodišče svojo besedo.

Stvar je sledeča: G. župnik Franc Sinko je nekoč v govoru o krivih prerokih omenil

tudi protiversko časopisje in pri tem namignil na »Domovino«. Sledila je tožba in je bil obsojen, a se je pritožil na višje sodišče. To je župnikovo pritožbo sicer odbilo, vendar pa v razlogih podalo sledeče važno pojasnilo:

Duhovniku ni odreči, da izvrši svojo versko oblast, niti ne da opozarja na protiver-sko pisanje enega ali drugega lista, ali to velja samo v primeru, da duhovnik navede članek, v katerem je gotov list pisal protiversko in kako. Lahko duhovnik tak članek ljudem tudi prečita in raztolmači, zakaj in v koliko bi ta članek nasprotoval verskim načelom ali naukom. Ako to stori, ni uporabil duhovne ob-lasti v politične svrhe.

Stvar je sedaj jasna in se bo treba pri tem ravnati pri presojanju časopisja.

Vodovod

(Šmartno pri Litliji)

Znabo je, da so v naši vasi vodovod, ki je bil že napeljan in je dobro deloval, pre-uredili. Napeljali so nove cevi in stare lon-čene nadomestili z železnimi. Tudi so posta-tili na obeh koncih vasi po eno novo pipo za javno uporabo, dočim je bila prej samo sredi vasi. Pri izviru pa so vodnjak, v ka-letega se voda zbira, poglobili in preuredili. Vse je narejeno, voda pa nagaja, oziroma bolj teči, na sredi vasi namreč pri glavni pipi, kjer je največ potrebujejo. Ljudje se jezijo in zabavljajo, ker morajo po vodo, ki so jo prej imeli pred hišo, hoditi daleč na konec vasi, ali pa jo za večjo uporabo voditi od drugod. Veliko je bilo stroškov in dela, tako pravijo, pa je še slabše kot prej.

Ravno oni posestniki na trgu, ki sedaj ni-majo vode, so največ izmed vasačanov pri-spevali. Treba bo temeljito preiskati in temeljito odstraniti nedostatke, in mogoče še tu ali tam naprave razrediti in preurediti, da bo voda stalno tekla in da bo razburjenje in zabavljanje prenehalo.

Slovo

(Mengeš.)

Postavil se je od nas g. kaplan Stanko Škrop, ter odšel za vikarija v Novo mesto. Let let je služboval v našem trgu ter se silno priljubil ljudem, zlasti otrokom. Ustanovil je fan-tovsko Marijino družbo ter Marijin vrtec. Po-sebno ga bodo pogrešali na odru prosvetnega doma in šolska mladina v šoli. Zelo priščno je bilo slovo od otrok, ki so ljubljeneza vzgoji-telja obdarovali s cvetjem, gospod kaplan pa

je dal vsakemu podobico v spomin. — Dobili bomo novega g. kaplana, g. Antona Oreharja, ki je letos pel novo mašo v Predosljah. Gospo-đu Stanku naj boja previdnost da veliko sre-če in zdravja. Vsa mengeška župnija ga bo ohranila v častnem spominu.

Razno.

(St. Jernej.)

V poročilu o zlati maši našega g. svetnika je izostalo, da so mu cerkvene družbe darovale prelep kelih, šolske sestre gospodinjске šole pa prekrasno koretelj, ki je prava umetnina. Bil bi lep predmet za kako razstavo ročnih del! — Zanimivo je tudi to, da je med štiridesetimi znanimi šentjernejškimi župniki najdalje tu župnikoval Gregor Radkovič, protonotar, 28 let, a naš jubilat ga je že sedaj prekosil za štiri leta (32 let). — Kake večje vremenske ne-zgode do sedaj še nismo imeli, razen v začetku junija poplave doli ob Krki. Ker dež vedno pri-maka, so trave in sočevje v bujni rasti. Ajda je vnaajlepšem cvetju. Cebelice zadaje dni kar v košku nosijo!

Gorelo je.

(Vodice.)

V temni noči na 7. avgusta je zlobna roka zanetila požar na Nastranovem skednju. Ske-denj je z vsemi prituklinami zgorel do tal. Na-stranova družina je hudo prizadeta. Pred sed-mimi leti jim je strela vžgala hišo in jim je pogorelo vse. Komaj so si postavili svoj novi dom, jih je zadela zopet nesreča. Prizadeta dru-zina je potrebna naše pomoči in sočuvstvo-vanja.

Posledice povodnji.

(Loški potok.)

Ni še pozabljena velika škoda, ki jo je po-vzročila lunska jesenska povodenj. Mnogi so s strahom gledali v bodočnost. Bil je zares te-žak položaj. Prišla je podpora, pri kateri pa so bili mnogi močno prikrajšani. Tedaj je prisko-čila na pomoč Kat. akecija najprej z enim in po-tem še drugič s pol vagonom koruze, ki se je razdelila med potrebne, ki so bili pri delitvi prve podpore prikrajšani. Ljudem je bilo s tem deloma pomagano. A še so se našli dobrotniki v Ameriki, ki so zbrali 4500 Din za vas Retje, ki je bila ob povodnji najbolj prizadeta. Ne-katerim so prišle solze v oči, kajti imeli niso pri hiši nikakega denarja več. Štranke so do-

Gustav Strniša:

Zemlja rešiteljica

»Tudi pri nas je že mnogo kmetov, ki so zobraženi in ti so prav razumeli svoj poklic, in jaz oče! Kmet ostanem, pa če bi živel ne tem kje in ne vem kako dolgo! Kdor zataji svojo rodno grudo, ni pravi človek, verujite mi oče, kajti zemlja nam je dobra mati!»

Starec molči. V kaj je zagledan in misli na svojo mladost. Tod je hodil in sanjaril na svojo ženo, ko je bila še mladenka. Tu sta pa njala o sreči, ki je na svetu tako kratka in opoteča.

Koncem gaja ju sprejme prostoren paš-nik. Oče pokaže sinu visoko lipo:

»Vidiš tistole sem zasadil, ko sem se ože-nil. Pozabil sem nanjo, a čez leta sem šel pogledat in glej, lipo me sprejme vsa zelena in kokata kakor moja mladost. Še ženi sem jo pokazal in veselo se mi je nasmehljala. Tedaj si bil že ti na poti in od tedaj ima lipo ime »Janezova lipo«.

Mladenč ga posluša. Zdaj je njegov oče res drugačen, nekam zasanjan in dober. Oči mu sijejo, ko pripoveduje in daljna izgub-ljena mladost mu lebdi pred obrazom, da je ves mil kakor prosojen. Starec se hitro vzdrami v sedanost, milina se umakne burkemu izrazu, ko zamrmra:

»Stopiva! Prevoznik Martin je pravkar pristal na naši strani. Pogledaj, kako se sve-tlika rekla med zelenjem, skoro bova na pradu. Dobro slišim plesketanje Martinovega vošča.»

Ze stopata proti čolnu, kjer stoji belo-glavi brodnik, jima kima in že sledeči tren-utek zasne čoln, da zdrči po vodi.

Janez se zagleda v valove. Spomni se, kako je čital o popotnikih, ki potujejo v Ameriko. Čez morje se vozijo, dalje in dalje

jim gre pot in njih smoter je nekje v da-ljavi, ki je tako daljna, da si jo človek more komaj misliti.

Ali ni on tudi tak popotnik? Po valovih se vozi, dalje gre, čeprav ne daleč. Toda, kdor zapusti domačo vas in se napoti, mu kaže vedno naprej in naprej. In tudi sam gre rad dalje, ne upa si domov siromak, ker ve, da bi s svojim siromastvom osramotil domače in sebe. Kdor pride iz tujine, ga gledajo z drugačnimi očmi. Gospod mora biti in denar mora imeti, pa če je še tak ničvrednež. Tisto njegovo slabo stran obsojajo šele kasneje, ko ga spoznajo, a vsak se brani takega spoznanja, vsak zre v prihajaju bogataša, ki je boljši kakor vsa vas in bogatejši kakor naj-bogatejši kmet v fari.

In Janez misli na tiste, ki so se vrnili. Postajali so v nedeljah pred cerkvijo z vir-žinkami v ustih, moško govorili, gledali na svoje zlate ure in se obnašali kakor višji ljudje, čeprav so morda še pred dvema ted-oma čepeli v rovih, kleli svojo usodo in zavidali domače, ki žive na solcu in v zlati svobodi in uživajo drugačno in lepše živ-ljenje. Bedneži so, hoteli bi pač biti samo nekoliko oškodovani za vse trpljenje in raz-očaranje, ki ga jim je dala tujina.

Valovi šume, čoln brzi čez reko, Janez premišljuje, a oče se pogovarja s čolnarjem.

II.

»Irhovina gorenjska! Cepec zabiti! Le glej, da boš delal kakor te bomo učili, sicer ti bo slaba predla!»

Velik suhljat fant, kozastega obraza in vodenih oči stoji pred Janezom, ga preteče gleda, mu žuga s prstom in važno pondarja vsako besedo. To je Janezov prednik vajence Pručka, ki je že leto dni v trgovini in je zdaj napredoval za prvega vajence. Pručka

je malomesten in omejen deček ves domiš-ljav in namaščen s parfumom, ki ga krade očetu brivcu.

Janez svojega novega tovariša začudeno gleda. Pručka mu ni prav nič všeč, a tudi boji se ga ne, čemu neki! Gospodar ju je mimogrede seznanil, rekel je Pručki, da naj svojemu novemu tovarišu rad pomaga in svetuje ter naj bo z njim dober in prijazen. Pručka pa je takoj pokazal svojo oblast in najrajši bi Janezu privoščil za prvi pozdrav krepko zausnico, toda boji se tega gorenj-skega hrusta, ki mu gotovo hitro kri zavre.

Gospodar je prijazno predstavil Janeza tudi obema pomočnikoma. Zarežala sta se mu in nekaj zamrmrala. Ko se je gospod Zarnik, tako se je pisal gospodar, obrnil, sta si pomočnika pomežiknila in kmalu je čul Janez starejšega, ki je modroval napram tovarišu:

»Naš stari je privlekel pravega kmetav-zarja med nas. Ne vem, kaj misli, da sprej-me tako teslo med nas izobražence, ki res nekaj vemo!»

Janez je bil naravno inteligentnej fant. Vsem svojim novim tovarišem se je smejal. Vedel je, da je najmanjši med najmanjšimi in zato je molčal, a sklenil je, da bo s svo-jim delom in pridnostjo vsem tem ljudem že pokazal kaj zna. Najbolj ga je še bolelo zbadanje vajence Pručke. Ze je stiskal roke v pesti, rad bi ga sunil in podrj na tla. Pa se je spomnil, da ni na gmajni med pastirji, kjer vladata pest in poštenje v boju za pravico.

Nazadnje je ostal Janez sam v slabo razsvetljenem kletnem skladišču. Ozrl se je okoli sebe. Povsod so strmeli vanj visoki za-boji in nakupičene bale blaga, ki so kakor ogromni skladišči keck silili do nizkih zamre-ženih oken, nad katerimi se je s ceste čulo valovanje življenja.

bivalce po 20 do 80 Din. Bodi na tem mestu izrečena javna zahvala Kat. akciji v Ljubljani in ameriškim dobrotnikom, zlasti g. Gernu iz Pueblo Colo. Bog povraj vsem dobrotnikom! — Tudi za prihodnje leto tare ljudi skrb, kaj bo. Tudi letos je voda stala par dni po njivah in krompir na dotičnih njivah gnije. Zato se tem potom obračamo na dobra srca, da bi tudi letos odpomogli po svojih močeh našim obubožanim Potočanom. Vsak najmanjši dar, darovan bližnjemu pa bo Bog v veliki meri plačal.

Na Mali Šmarca vsi na Topolovec!
(Boštanj ob Savi.)

Letos obhajamo 200 letnico božjepotne Marijine cerkve na Topolovcu. Ta dvestoletni jubilej naj bo zahvala za vse milosti, ki jih je delila nebeska Kraljica vsem njenim zvestim otrokom, in priporočitev za nadaljnje njeno varstvo v temnih časih bodočnosti. Ker bo zato letos večja slovesnost in pride tudi g. poslanec Lojze Pavlič pridigovat, rabimo vse sosedne in druge fare, da prihite na Mali Šmarca na Topolovec.

Gospodarske vesti
(St. Vid pri Stičeni.)

Vsled deževja v nedeljo ponoči in v ponedeljek je voda nastopila po travnikih in tudi po njivah. Koptec otave stoji kar sredi vode. Kdor pa še ni kosil, bo pa imel poblateno otavo, če bo še sploh mogoče kositi. — Ajda je rasla silno bujno. Pričakovali so kmetovalci, da bo prav dobra ajdova letina. A vsled deževja je na mnogih njivah ajda poglela. Pridelek na ozimnem žitu je bil zelo pičel. Niti polovica od lani. Na repi je vse polno gosonic. — Na praznik Marijinega rojstva, nedeljo potem in na semanju dan (v ponedeljek 10. sept.) bo v šentviškem domu razstava sadja. Priredi jo sadjarska in vrtnarska podružnica v St. Vidu. Na praznik in v nedeljo bo tudi predavanje sadjarskih strokovnjakov. Potrebno je, da se zbudijo več zanimanja za tako lepo kmetijsko panogo.

Letina.

(Rovte nad Logatcem.)

Pri nas se je silno razširila bolezen peronospora na krompirju. Krompirjevca se je predčasno posušila in odpadla. Nekateri so krompir škropili z modro galico in ga rešili.

In mladi Janez Menecj je strmel v vse to kakor v nekaj nejasnega, česar ni mogel dojeti, njegova duša pa je plašno vprašala: »Ali tod vlada pravica in poštenje!«

III.

Janez se je v svoji novi službi kmalu adomačil. Spočetka je zelo čutil v sebi nako protivnost proti vsemu, kar je moral delati, kajti to delo je bilo popolnoma drugačno kakor ono na polju, in zdelo se mu je, da vse, kar dela, nima v sebi nikakega življenjskega smisla. Vendar se je lotil dela z verno. Mržnjo, ki jo je čutil, je kmalu obviadal in šlo je. Opazoval je rad življenje in vrvenje v mestu ter kmalu spoznal, da je to še mnogo hujša revščina kakor na deželi, kjer se vsi ljudje med seboj poznajo in vsakemu vsaj nekoliko pomagajo, če je v stiski, zlasti še, če vedo, da ni svoje bede zakrivil sam. Siromaštvo, ki ga je tu videl, je bilo drugačno, zagrnjeno s plaščem navidezne ugodja. Kmalu je spoznal vse žulje, ki so tiščali oba pomočnika, imela sta veliko družino, pa še sorodnike, ki so bili stari in od katerih sta oba pričakovala, da jim enkrat zapuste svoje premoženje, a dotlej sta jih sama podpirala. Bila sta si namreč v rodu in kadar sta se sprla in ni bilo nikogar v trgovini, je lahko Menecj poslušal venece litanij, ki sta jih pela ter se obkladala z raznimi prilinkami, ki niso bili preveč častni.

Nedeljske popoldneve je bil prost. Sam je hodil po mestu in okolici, se izprehajal po polju in gozdu ter mislil na dom. Tak časa ga je navadno zgrabilo težko domozložje. Rad je pobihel na kak gršč, ki je bil bližji njegovi rodnj vasi in je od daleč strmel proti strani, kjer je ležalo med hribi njegovo domače selo, a ga niti videti ni

Za čiščenje krvi

in proti slabi prebavi zahtevajte v lekarnah izrecno:

„Planinka“
čaj
Bahovec

v plombiranih paketih z varstveno znamko in imenom proizvajalca:

APOTEKA M^r. BANOVEC

Ljubljana Reg. br. 75 od 5. II. 1932.

Cotovo smo sadili okužen krompir, ker se je bolezen tako zelo razpasla. Tudi pretopla pomlad in poznejše deževje sta bolezen pospeševala. — Otave bo letos veliko, če jo bo le mogoče posušiti. Zivinske krme smo veliko napravili, tako da bomo vsaj mleko pili, ako drugega ne bo. — Sadje je letos rodilo le nekaterim, ki ga znajo pravilno gojiti. Povsod ga ne znajo! Mladi fantje bi se morali bolj zanimati za to dobičkanosno panogo gospodarstva. Saj imamo tudi pri nas podružnico sadjarskega društva. Skrajni čas je že, da bi ponehale ponočne sadne tatvine, pri katerih se napravi več škode na drevju kot na sadežih. To se bo zgodilo tedaj, ko bo vsaka hiša imela lep sadovnjak in sadja dovolj za dom in za trg. Naš kraj je za sadjerejo v vsakem oziru pripraven!

Iz zagrebške torbe
(Zagreb)

Preteklo nedeljo smo poromali na obisk v Mariji v Slovenijo. Lep dan nam je naklonila Marija za našo božjo pot na Svete gore. 250 se nas prinesli veliki vozovi z nevidnimi konji. Gori pod vrhom se je izmed avtobusov izmotala dolga procesija, katero so povečali številni romarji: oni bolj kot naši prijatelji in znanci od blizu, drugi kot častilci Marijini. Iz Senpetra pri Mariboru je tudi prav ta dan prišel on avtobus romarjev. Tako je bila Marijina cerkev skoro do

kraja polna. Bila je to lepa slovesnost. G. žup. upravitelj iz Petra nam je privedel lep sprotaj. Tudi župnik iz Bizelje se nam je pridružil na božji poti in nam pri večernicah z izbranimi besedami podal prelepih misli in nasvetov na nadaljnjo pot našega življenja, ki ga naj nam vodi Marija. Naši igralci so poskrbeli tudi za razvedrilo, da smo se potem, ko je bilo v cerkvi končano, tudi prav od srea nasmejali. Po raznih prilikah in neprilkih smo se vsi živi in zdravi pa tudi prav dobro razpoloženi zvečer vrnili v Zagreb. — Sv. Rok! Saj ga že kar vsi poznate. Pa ga vam bom že tudi naslikanega pokazal ob priliki, da boste videli, kakšen je. Smo rekli, da ga bo treba malo popraviti. V najkrajšem času bomo pričeli in bomo morali kake tri ali štiri nedelje iskati zavetja kod drugod. Potem, ko bo cerkevica malo pomlajena, je bom pa že predstavil kot zanimivo vsebino zagrebške torbe. — Pa so je doživel Sv. Rok v stari obleki lepo svečanost. Skoro bi rekel: novo mašo. To pa je zopet bila redka slovesnost. Prišel je novomnašnik g. Bombek iz Svete Marije pri Ptuj na obisk k svojcem v Zagreb. Pa smo rekli: saj smo mu »svojeje« vsi Slovenci v Zagrebu, in tako se je svečanost njegovega obiska spremenila v novomašno slovesnost pri Sv. Roku, da je bila slovesnost kar v treh in slovensko berilo in evangelij.

Pismo iz Argentine.
(Dolores.)

Sporočam ti, dragi Domoljube, da se je 18. julija poslovil od mene Anton Sotlar s Cateča, ki se je vrnil v domovino. Skoro ves čas najinega bivanja v tujini sva bila skupaj. Težko je človeku na tujem, kadar se mora ločiti od dobrega tovariša, iskrenega prijatelja in poštenjaka! Kako človek v tujini pogreša dobre družine! Tone je bil dober tovariš. Ves čas je ostal pošten. Znal se je ogibati prilik, ki v tujini kaj hitro pogube mladega človeka. Čeprav je bil dosti mlajši kot jaz, sem se mnogo naučil od njega. Njegova beseda je bila beseda moza-poštenjaka, ki je ostal zvest naukom svoje dobre matere. Ob slovesu mu želim vso srečo v stari domovini. — Življenje je tu še vedno slabo. Kriza je tudi tu mogočna gospa, ki se ji vse klanja. Tista »drevesca«, na katerih so menda nekoč dolarčki bingljali, so se že davno po-

kaj posebnega. Janez je prav tiste dni ležal na stanovanju bolan, a Pručka je pri zaslanju zavijal oči, čeval o visoki zavarovalnici in trdil, da je gospodar zadnje dni ravnal zelo sumljivo, da je vedno hodil okoli skladišča, se plašno oziral, če ga kdo ne opazuje in se sploh obnašal zelo čudno.

Gospod Zarnik se je razhulil in razburjen skočil proti Pručki, kajti take predrznosti in laži ni pričakoval od njega. Pručka je pa spet hinavsko zavijal oči in lagal:

»Gospod se jezi nad menoj, a ne morem mu pomagati, resnica se mora govoriti, sicer me še lahko zaprete zavolje krivega pričevanja!«

In tako je bil gospodar osumljen požiga. Ko je prišel Menecj nazaj v trgovino in zvedel, kako je lagal Pručka, se je začudil, a molčal je.

Pručka je bil prepričan, da jo je gospodarju pošteno zagodel, kajti le on je bil skoro vedno v skladišču in lahko se je na to tudi skliceval, vsi so pač morali potrditi, da je bil vse zadnje dni le tam.

Potem se je vršila glavna razprava. Gospod Zarnik se je vdal v božjo voljo. Mirno je povedal, da je nedolžen, da ga je Pručka pričel sovraščiti, ker mu je odpovedal službo in da nezanesljivih uslužbencev, ki kradejo, ne more imeti v svojem podjetju.

Sodnik je zaslišal oba pomočnika, ki nista nič vedela, in potem je poklical Janeza. Mladenec je imel silno dober spomin. Ko je zvedel, kaj so obdolžili njegovega gospodarja, je takoj premislil vse, kar se je važnejšega godilo v trgovini tedaj, ko je bil on navzoč. Vedel je, da je gospod Zarnik nedolžen, a vedel je tudi, da tako zagotovo nič ne pomaga, pa če Janez desetkrat reče, da ni kriv. In ko je tako premišljeval, so je mahoma spomnil na zanimiv slučaj, ki

mogel. Sicer bi lahko tedaj skočil za kakšno uro domov, toda dejal si je, da še ni njegov čas, ker je bil še vedno tak siromak. Rad bi obiskal svoje drage, če bi imel vsaj toliko, da bi razveselil vsakega s krompirnim darilom. Čemu naj zdaj hodi siromak med siromake in jih samo boga s svojo revščino? Sicer sam ne potrebuje ničesar, ker ima vse pri gospodarju.

Ko je bil še kake tri mesece pri hiši, je opazil, da se mu Pručka približuje, da postaja napram njemu nekam domač in ga prične vabiti, naj gre včasih z njim.

Janez se ni zmenil za vse to. Prijazen je ostal in ustrežljiv, rad je tovarišu storil uslugo, a z njim ni hotel nikoli. Nagonsko je še vedno čutil do Pručke nekaj neprijetnega, kar ga je odbijalo. Kasneje si je priznal, da je ravnal prav, kajti počasi je spoznal, da je lazil Pručka po slabih potih in se je že zgodaj ugonabljal, dočim je bil včasih v trgovini zamišljen in zaspan, ker je večkrat prenel vse noči.

Nekoga dne je nenadoma završalo. Gospodar je presenetil Pručko, ko je ravno kradel denar. Strogi gospod Zarnik se je razsrdil:

»Dovolj dolgo sem potrpel s teboj. Zdaj je vsega konec! Do prvega se mi poberi! Pri blagajni nimaš nobenega opravka več! Dokler ne odideš iz hiše, ostanj v skladišču!«

Pručka se hinavsko zasmeje, prikloni se šefu kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Odsloj je čepel vedno v skladišču, kjer je koval maševalne naklepe in je res tudi izvedel svoj načrt.

Neko noč je nastal v Zarnikovem skladišču ogeaj, ki so ga ljudje opazili šele tedaj, ko je bila že vsa trgovina v plamenih.

Naslednji dan je prišla komisija. Gospodar je bil zavarovan za visoko vsoto. Zastitani so bili vsi uslužbenci, nihče ni vedel

mašila... Tudi v domovini je hudo, kot izven iz »Domoljuba«. Toča uničuje kmetom pridelke, revščina se je vsilila v kmečke domove. Kaj bo, če se kako ne preokrene! — Iskreno pozdravljam vse čitatelje, posebno pa svoje znance iz Mokronoga! — Ant. Saje.

Visok obisk.

(Hamborn-Marxloch.)

Dve lepi slovesnosti smo imeli 17. avgusta v naši slovenski koloniji: obisk prevz. lavantinskega vladike in dve srebrni poroki naših članov Janca Kočar in soproge ter Jerneja Keršič in soproge. Obe slavnosti smo združili v eno. — Z 15. avgusta smo poročali k Mariji v Kevelaer, kjer so se sešli kat. Slovenci iz Porrenja, Westfalije, Holandije, Belgije in celo iz Francije jih je bilo par. Celodnevne pobožnosti je vodil prevz. g. knezoškof. V Hambornu smo prevz. nadpastirja sprejeli 17. avgusta dopoldne zelo slovesno. V lepo okrašeni cerkvi je prevz. obisk opravljal obred srebrne poroke nad našimi jubilarji, nato pa daroval av. mašo s pridigo. Po sv. maši je bila v kat. domu pozdravna akademija. Za društvo sv. Barbare je govoril g. J. Čič, za Rožnovenško bratovščino pa g. Malis. Pozdravili sta ga tudi dve deklici, ena po slovensko, ena po nemško. Prelep govor je imel tudi naš prijatelj g. prefat Voss. Vmes je prepeval pevski zbor in igrala godba. Visoki gost je ob sklepu v nepozabnih besedah bodril zbrane k zvestobi do vere in naroda in se zahvalil tuk. duhovščini za skrb in delo, ki ga ima z nami. Ker je zavznilo poldne, smo za sklep zapeli »Angel Gospodovc«. Vsem je bilo hudo, ko smo se poslovljali od ljubeznivega g. škofa, ki se je odpeljal dalje med svoje ovčice na Holandsko. Upamo, da se bomo še kdaj videli.

NAZNANILA

» St. Vid nad Ljubljano. Vpisovanje v meščansko šolo bo 1., 2. in 3. septembra od 8 do 12 in od 15 do 18 (izjemo v nedeljo popoldne). V I. razred se bodo sprejemali učenci, ki so dovršili 4. razred osnovne šole brez reda slabo in učenci višje narodne šole, ki imajo splošno v izkazu napisano, da so razred dovršili. S seboj je treba prinesiti zadnje šolsko izpričevalo, krstni list in potrdilo davčne oblasti o višini neposrednih državnih davčev, odnosno

ubožno izpričevalo. Starši se opozarjajo, da si pravočasno preskrbe davčna potrdila. — Popravni izpiti se bodo vršili 29 avgusta za dečke, dne 30. avgusta za deklice, od 8 do 12. Otvoritev služba božja bo v petek, dne 7. sept. ob 8. — Siromašni učenci dobijo na šoli brezplačno učne knjige, deloma tudi papir in zvezke. Natančnejši podatki so razvidni na oglašeni deski v veži šolskega poslopja.

d JESENSKI LJUBLJANSKI VELESEJEM.

Spet bo oživela naša bela in lepa Ljubljana med 1. in 10. septembrom. Gospodarsko in kulturno središče Dravske banovine bodo posetili desetisoč gostov iz vseh krajev naše prostrane države in inozemstva, da si ogledajo bogato zalogo in pestro razstavo »Ljubljana v jeseni«.

Na razstavišči 40.000 m² bodo nameščene v 10 velikih razstavah zgradbah sledeče razstave:

- I. Glasbena razstava.
- II. Umetnostna razstava »Sloven. pokrajina«.
- III. Higijenska razstava »Mati in dete«.
- IV. Izseljeniška razstava.
- V. Ribarska razstava.
- VI. Razstava malih živali in razstava koz in ovac domačih pasem od 3.—10. septembra.
- VII. Mednarodna razstava prov vseh pasem 1. in 2. septembra.
- VIII. Arhitektonska razstava.
- IX. Weekend-razstava.
- X. Hraniliška razstava.
- XI. Pohištvo, stanovanjska oprema. Radio.
- XII. Industrijski in obrtni oddelek.
- XIII. 8. septembra tekmovanje jugoslov. harmonikarjev na velesejmu.

50% popust na železnih. Vozne olajšave so priznane tudi na parnikih. Za polovično vozino na velesejem zahtevajte na odhodni postaji železniško izkaznico ki jo dobite za 5 Din.

»Ljubljana v jeseni« bo pripravljena vestno in z ljubeznijo. Oglejte si to razstavo!

n Murska Sobota. V dijaški dom »Martinišče« se sprejemajo zdravi in nadarjeni dečki, legega vedenja, ki obiskujejo katerega prvih pet razredov drž. realne gimn. v M. Soboti. Gojenci imajo v zavodu vso oskrbo, dobro vzgojo in pomoč v učenju. Goji se tudi petje, pouk violine in tamburanje. Zavod ima značne učilnice in spalnice, gledališče, igrišče in kopalnice. Hrana je zadostna in tečna. Ker je mesečna oskrbovalnina nizka, je omogočen

RADIO

PROGRAM RADIO LJUBLJANE.

od 30. avgusta do 6. septembra 1934.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13. Čas, plošče. — Četrtek, 30. avg.: Plošče po željah 19.30 Salzburška slavnostne igre 20. Prenos iz Salzburga 22. Čas, poročila, prenos z uni-onskega vrta. — Petek, 31. avg.: 19. Miheleži: Misi k kongresu jugosl. obrtništva 19.30 Slike iz narave 20. Plošče 20.15 Prenos iz Zagreba 21.45 Čas, poročila 22. Radijski orkester. — Sobota, 1. septembra: 10. Otvoritev velesejske razstave 10.20 Radijski orkester 10.40 Vojaška godba 17.30 Koncert »Sloge« 18.30 »Festival slov. plosov« 19. Primorska ura 19.30 Znanji politični pregled 20. Radijski orkester 21. Prenos z velesejma 22. Čas, plošče, poročila. — Nedelja, 2. septembra: 7.30 Reproduciran koncert 7.45 Telovadba 8.15 Poročila 8.25 Orgelski koncert 8.55 Versko predavanje 9.15 Prenos cerkvene glasbe 9.45 Plošče 10. Trbovlje 10.20 Vesela glasba 10.40 Vojaška godba 11. Radijski orkester 11.40 Otroška ura 16. Kmetijska posvetovalnica 16.30 Kozlovska sodba v Višnji gori 17.30 Bežigradska pevski zbor 20.30 Prenos opere iz Beograda. — Ponedeljek, 3. septembra: 17.30 Solistični koncert 18.20 Radijski orkester 19.30 O velesejmu 19.50 Čas, jedilni list 20. Zdravniška ura 20.30 Češka glasba 22. Čas, poročila, prenos z velesejma. — Torek, 4. sept.: 17.30 Cerkevni koncert 18.30 Plošče za otroke 19. Otroška ura 19.50 Plošče 19.50 Čas, jedilni list 20. Duetni citrasti koncert 20.45: Radijski orkester 22.10 Čas, poročila 22.50 Angleške plošče. — Sreda, 5. septembra: 17.30 Slovenski vokalni kvintet 18.30 O velesejmu 18.50 Plošče 19.30 Salzburška slavnostne igre 19.50 Čas, jedilni list 20. Vokalni koncert 20.45 Radijski orkester 21.30 Fantje na vasi 22. Čas, poročila, prenos z velesejma.

sprejem v ta zavod tudi sinovom manj premožnih slojev, število prostih mest je že zelo pičlo, zato pišite takoj na: Vodstvo Martinišča v Murski Soboti.

n Prosvetna društva, ki želijo v predetoječi sezoni vprizoriti znano ljudsko igro »Carski sel«, naj pišejo avtorju. Naslov je: Ivan Redenski, Domžale.

bi morda gospodarja rešil. Ko je stopil pred sodnika, je takoj izpovedal:

»Premišljeval sem o stvari, kajti nikoli nisem dvomil, da je gospodar nedolžen, a dokazov je treba. In spomnil sem se, da je bil pred meseci pri nas neki gospod iz zavarovalnice, ki je hotel šefa pregovoriti, da bi se še višje zavaroval. Gospodar mu je sam priznal, da je nizko zavarovan in da ni zavarovalnino niti krito premoženje, ki ga ima v blaga, a višje zavarovati se ni hotel.«

Zdaj je Zarnik skočil kvišku:

»Da, da, gospod sodnik! Moj Bog, da sem tako pozabil! Prosim, pokličite zastopnika nove zavarovalnice, ki je šele pričela poslovati pred tremi meseci! Ta vam bo rad potrdil, kar trdi Mencej!«

Sodnik je razpravo preložil.

Pručka je naenkrat zaskrbelo. Zdaj se je pa zanj pozanimal sodnik. Ker se je bal, da bi mu tiček ne odrlel, je že pred razpravo zaslusal dotično pričjo, ki je vse potrdila, kar je navedel Mencej. In preden se je vršila razprava, jo je nameraval Pručka pobrisati, a sodnik je že imel poskrbljeno in fant jo je prirezal na sodniku med dvema bajonetoma.

Zastopnik zavarovalnice je še enkrat vse izpovedal ter dejal, da bi se vsak, če bi nameraval zažgati prav gotovo zavaroval, ne na da bi se branil, zlasti še, ker je imel Zarnik več blaga kakor je značala zavarovalnina in da v tej sezoni, v tako kratkem času, tega blaga tudi prodati ni mogel.

Zdaj je bil še enkrat zaslisan starejši pomočnik, ki je povedal, da so bile iz skladišča odprodane le manjše količine blaga in se zato ni vrednost znatno znižala.

Nazadnje je bil zaslišan spet Pručka. Fantiček je bil zdaj krotak, da bi lizal sof z roke. Sicer je še lagal, da je videl tisti

dan hoditi gospodarja z užgalnikom okoli skladišča, a te laži so bile zdaj naravnost smešne, kajti zgubil je vsako zvezo in zapletel se je v protislovja. Sodnik ga je kmalu ujel na laži in Pručka je nazadnje izprijel in priznal, da se je hotel samo maščevati.

Zdaj se je zadeva zasukala in Pručka je postal obdolženec, a njegov gospodar pa priča. Sodnik je bil zelo strog in je fanta radi krivega pričevanja obsodil na šest mesecev ječe.

Pručka je zažugal gospodarju in Menceju ko so se zaprla za njim vrata jetnišnice.

IV.

Janez je imel že dobro plačo. Zdaj je večkrat obiskal svoje domače. Mati mu je prezgodaj umrla in ni dečakala lepših dni. Vsem domačim je pomagal. Tudi rodna hišica se je že majala. Sosed skupuh ni več hotel čakati na obresti in Janez jo je rešil. Sam je živel zelo skromno. Vesel in srečen je bil, da je rešil svoj dom propasti, kadar se je bližal rodni koči, mu je vedno bilo, kakor da bi ga radostno pozdravljala in se mu zahvaljevala.

Janez je počasi dokupil še nekaj njiv in travnikov, da so bratje in sestre imeli udobnejši dom in oče brezskrbnejšo starost. Najlepše čase je užival tedaj, ko je prišel vsako leto kak teden domov na počitnice. Spet je dihal zrak domače zemlje, spet je bil ves srečen na deželi in zdelo se mu je, da je njegov dom daleč od mesta, kjer je v službi, čeprav je bil tako blizu.

In takrat je Janez spet čutil, da je kmet. Spet ga je objelo koprnenje, da bi zgrabil za plug in pričel obdelovati zemljo. Spet je začutil, da je vendarle tu najbolj domu in najbolj srečen. Ko se je vrneal v mesto, je vsako leto delal sklepe, da se kmalu vrn

in ostane pa zmerom. Vedno ga je pa zmagovalo spoznanje, da so domači preveliki siromaki, da jih zamore podpirati, le če ostane v službi. In tako je odlašal od leta do leta. Od leta do leta je imel tudi višjo plačo in zadnje leto je postal že poslovodja. Gospodar mu je sploh popolnoma zaupal svojo trgovino. Ker je bil gospod Zarnik že star, se ni več veliko brigal za podjetje, nagačala mu je bolezen in vesel je bil, da je mel res zanesljivega človeka.

Gospodar je Menceja res zelo cenil in očetovsko ljubil, vendar je nekega dne opazil, da se je Janez zelo izpremenil. Nič več ni bil tisti živahni in podjetni mladenič. Zalost mu je legla na obraz in ves zamisljen je taval okoli.

Zarnik je imel mlado lepo hčerko Mileno, živo podobo njene matere. Bila je plemenita in tiha duša, mnogo je delala in molila ter zelo rada podpirala siromake. Janez jo je videl zelo redko, a zanimal se je za njo in vedno bolj je čutil, da ga nekaj vleče k nji, večkrat se je spomnil na njo in vedel je, da čuti mnogo več do nje kakor do kake druge ženske. Skromna temnolaska je tudi sama simpatizirala s poštenim mladeničem, a nikoli mu ni tega povedala.

Janez je pa nekega dne opazil, da vedno bolj misli na Mileno in kar prestrašil se je, kajti niti v sanjah si ni upal misliti, da bi bila kdaj njegova žena. V svoji notranjosti je bil pač še vedno stari Janez Mencej, smatral se je prav za takega kakor je bil tedaj, ko je prvič prestopil prag Zarnikove trgovine in ni nikoli pomislil, da je zdaj upliva osebnost, da ima med trgovci ime dobrega prodajalca. In zdaj je spoznal, da se je preveč segledal v Mileno. Bil je poštenjak in utro se je odločil, da pojde odtod in se ne vrne nikoli več.

(Dalje sledi)

RDEČA NEVARNOST

(Nadaljevanje.)

Toda že spomladi leta 1919. je grozila resna nevarnost, da se boljševizem zruši pod nunožico zunanjih sovražnikov. Nemci so bili sicer zapustili Ukrajino, zato so se pa pojavile na njih mestu ukrajinske nacionalistične čete generala Petjura, katerega so naslednje leto na pobudo antante podprli od zapada še Poljaki in od vzhoda čete generala Djenikina, a razen teh so poskušali vreči boljševiško oblast še generali Judentič, Krasnov, Wrangel i. dr. Vse je bogato podpirala antanta, ki je hotela uporabiti to priliko, da zlomi Rusijo kot svetovno velesilo in da se polasti njenih silnih naravnih zakladov. Zato je tudi odklanjala ponovno ponižno prosjačenje boljševikov za mir ter je raje sklepala pogodbe s protirevolucionarnimi generali in z obrobniimi pokrajinami, ki so se bile odcepile od Rusije in organizirale kot samostojne države (Poljaki, Finci i. dr.). Antanta je bila namreč prepričana, da bo boljševiška oblast kmalu zlomljena in da ji pade izčrpana Rusija kot zrelo jabolko v naročje za gospodarsko izkoriščanje.

Osamljenim boljševikom tedaj ni preostajalo drugega kot da sprejmejo boj na vseh frontah. Rusija je podzavestno začutila, da so vsi ti protirevolucionarni generali prav za prav v tuji službi in da gre sedaj za obstoj mogočne države. Ker noben narod ne trpi tujega vmešavanja v svoje revolucije (to je pokazala že velika francoska revolucija), je bil sedaj nehoti in podzavestno vzbujen pravi ruski maščevalni ponos. Boljševiki so se dobro zavedali, da jim gre za življenje in za smrt, zato je grozeča nevarnost ustvarila v njih jekleno disciplino in požrtvovalnost, a boljševiške množice so se jim pridružile deloma iz strahu pred reakcionarno protirevolucijo, deloma pa iz nagona po narodni samoobrambi. Vkljub vsem atiskam, ki jih je preživljalo prebivalstvo leta 1919. in 1920. si namreč ruski delavec vendarle ni želel nazaj predvojne brezpravnosti, a kmet je vedel, da se bo z »belimi« generali vrnil tudi veleposestnik, ki mu bo zopet odvzel komaj pridobljeno zemljo. Odpor obeh je bil tembolj upravičen, ker beli generali niso le brez sramu prodajali ruske časti zapadno evropskemu imperijalizmu, temveč so v svojih zasedenih ozemljih divjali prav tako napram delavcem in kmetom, kakor boljševiki napram meščanstvu, zato jih je ljudstvo naravnost sovražilo. Prav tako so sovražili tudi vse inozemske »prijatelje«, kajti Francozi so oplenili ves ruski jug, Čehi pa najprej izdali Kolčaka, nato pa na umiku izropali vso Sibirijo od Urala do Vladivostoka. Sploh je ta državljanska vojna Rusijo še neprimerno bolj opustošila na vseh poljih nego poprej svetovna vojna. Na obeh straneh je divjala nepopisna posurovelost, pri kateri je šlo le za popolno uničenje nasprotnika.

Vsa ta dejstva nam šele razložijo, zakaj so mogli boljševiki polagoma vendarle ugnati cel gozd zunanjih sovražnikov. Spomladi leta 1921. so ostali zmagovalci na vsej črti in s tem je pridobil tudi njih prestiž v Evropi, še bolj pa v Aziji. Že leta 1920. so si priborili diplomatsko priznanje prvih evropskih držav (Danske in Švedske), nato so pa polagoma sledile tudi mnoge druge in sklepale z Rusijo trgovske dogovore. Velikemu delu azijskih narodov je pa postala tedaj Rusija pravi duhovni vodja v prebujajočem se odporu proti evropskemu imperijalizmu.

S temi zmagami nad zunanjimi sovražniki so bile pa sicer skoro neizčrpne ruske moči tudi pri kraju. Z nepričakovanim junaštvom in občudovanja vredno požrtvovalnostjo je rdeča armada odbila pritisk zunanjih držav, istočasno pa strla tudi čete protirevolucionarnih »belih« generalov. Bolj nego kadarkoli se je v teh bojih pokazala vprav izredna trdoživost in udarna

sila vzorno disciplinirane in s skrajnim fanatizmom prepojene boljševiške stranke. Toda vse te lastnosti izvršujejo na zunaj lahko čudeže, ne zadostujejo pa za ustvarjanje trajnih vrednot in za oblikovanje novega, lepšega življenja. V svojem strastnem razrednem sovraštvu so sicer razstali, pregnali, pobili ali pa z gladom pomorili meščanstvo, a z njim vred so popolnoma upropastili tudi vse gospodarstvo. Uničili so ves kapitalizem in kapitalistični družabni red, a novi, komunistični, ki so ga uvedli, se je izkazal za nesposobnega in neizvedljivega. Tovarne so ali stale ali je pa vladala v njih anarhija, socializirana trgovina je odpovedala popolnoma, delavske množice so ostale brez hrane in drugih najnujnejših potrebščin, a med mesti in vasi, v katerih je tudi morila lakota milijone, je zavladalo smrtno sovraštvu, kajti čeprav se je boljševiška vlada nazivala delavsko in kmetiško, so kmetje uvideli, da nimajo pri vladi nobene besede in da so le molzna krava nasilnih delavskih kolovodij. Dokler je za »belimi« generali grozil kmetom nekdanji veleposestnik, je bil ta zanje nevarnejši sovražnik, a ko je bila spomladi leta 1921. nevarnost protirevolucije kolikor toliko odstranjena, je boljševiška politika napram kmetom nujno vodila do oboroženih uporov celih okrajev. Komaj so strli boljševiki zunanje sovražnike, jim je torej že grozil polom v notranjosti. Tudi sicer neverjetno potrpežljivi ruski delavec, ki ga je zadelo zlasti popolno uničenje vse trgovine, ni mogel več vzdržati. Rusija je postala velika gospodarska razvalina, ki si je vzdrževala življenje le še s plenjenjem kmetov. Pojavljal se je splošen odpor proti boljševškemu komunizmu in spomladi leta 1921 je prišlo po več kot treh letih vnovič do ponovnih in velikih delavskih štrajkov. Celu v rdeči armadi so se pojavljali nevarni znaki, da ne bo več dolgo voljna igrati birača nad sestradanimi delavci in kmeti. Končno je prišlo 7. marca l. 1921 do odkritega upora kronštadtskih mornarjev, za katerimi so stali ostanki nekdanjih menjševikov in socialnih revolucionarjev. Boljševiški vladi se je sicer 10 dni nato s še ji zvestimi četami posrečilo upor zadušiti, poklanih je bilo 5000 mož, a za Lenina je bil to zadnji opomin, da je mera polna in da je treba kreniti takoj nazaj na nova pota ter obnoviti gospodarsko življenje, če hoče še v zadnjem hipu rešiti vsaj politično oblast svoje stranke.

b) »Nova ekonomska politika«.

Težko je bilo boljševikom žrtvovati vsa dosedanja gesla, ki so jih toliko let proglašali za edino zveličavna, za katerih uresničenje so vložili toliko truda in za katera je bilo prelite toliko krvi. Toda sicer brezobzirni Lenin je znal zatajiti vsa osebna nagnenja, če je po treznem preudarku uvidel, da ni drugega izhoda. Dne 21. marca l. 1921. je izdala boljševiška vlada odlok, ki je določal:

1. Uvedbo rednih davkov v blagu namesto dotedanjih prisilnih oddaj kmetiških pridelkov;
2. davki morajo biti nižji nego prisilne oddaje ter se imajo preračunati po dejanski potrebi za prehrano nekmetiškega prebivalstva in se pozneje še zniževati, čim bo dana možnost, da se kmetiški pridelki zamenjujejo za industrijske izdelke;
3. pri odmeri davkov je treba upoštevati množino žetve in številnost družine;
4. najrevnejše kmete se lahko oprosti od davkov, za ostale so pa stopnjujoči (progresivni), a tisti, ki se prizadevajo množino žetve povečati, dobe posebne olajšave;
5. in 6. predpis davkov se mora izvršiti še pred pomladansko setvijo, a plačajo se v določenem roku;
7. za plačilo davkov ne jamči več ves okraj, temveč vsak gospodar sam, nadzorujejo pa ves postopek posebni od davkoplačevalcev voljeni odbori;

RAZNO

4500 poljskim delavcem je vzela dovoljenje za delo, oziroma je izgnala Francija. Vsa izgnanstva so baje posledica političnega nastopa poljskih delavcev.

Objavljena je pogodba, ki so jo sklenili francoski socialisti in komunisti. Glavni namen skopnega nastopa je menda boj proti fašizmu. K tej pogodbi so dosedaj pristopile tudi socialistične in komunistične stranke Belgije, Češkoslovaške, Španije in Nizozemske.

Mezde v Ameriki so se povečale. Po uradnih podatkih so se v času od marca 1934 najbolj povečale mezde v premovalnikih, kjer znaša zvišanje celih 66,7%. Pri železnicih in v jekleni industriji so se mezde povečale za 66,1 odstotkov. V avtomobilski industriji pa so se povečale v večji meri, kakor pa je padla veljava dolarja.

Kongres francoske učiteljske zveze, v kateri je včlanjeno 80 odstotkov francoskih učiteljev, je z veliko večino sklenilo pristop k zvezni Internacionali.

Uspeh končne ameriške stavke je za enkrat naslednji: 8 mrtvih, 197 ranjenih in približno 150 milijonov dolarjev gospodarske škode.

Izkoriščanje ibarskih rudnikov, ki dolgujejo delavcem nad tri milijone na meslah, državi pa velike vsote na davkih, je prevzela po predlogu ministra Uimanskega država. V rudnike je odpotval v potrebni denarni sredstvi uradni ministarstva, da organizira obnovo dela. Dokler ne bodo izplačani vsi dolgi, ostanejo rudniki v državnem izkoriščanju.

Socialdemokratska in komunistična stranka v Posarju sta se izjavili proti priključitvi Posarja k hitlerjevski Nemčiji. — latega mnenja so tudi tamonejše katoliške stranke.

Uspeh učiteljskega kongresa francoskih vzgojiteljev ljudskošolske mladine v Nici, kjer so tako krepko udarjali na komunistične strune, je bil ta, da je vlada odredila strogo preiskavo, in da bo veliko število učiteljev ob službo.

Nov zakon o praznikih je izdala Nemčija. Poleg cerkvenih praznikov so z zakonom določeni tudi trije državni prazniki, in sicer: prvi maj kot narodni praznik nemškega ljudstva; peta nedelja pred veliko nočjo kot spominjski dan za umrliimi junaki ter prva nedelja po sv. Mihaelu kot zahvalni dan za žetve. Na cerkvene in državne praznike je vse delo strogo prepovedano. Izjema velja za pošto, železnico in zelo nujna dela.

Kupujte pri trdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

DROBTINE

Lovska. Bilo je v tistih časih, ko so plemeniti imeli v rokah vse love. Grof in njegov sluga Johan — po domače in po kranjsko Janex — sta bila v večji lovski družbi. Lovci so teknovali med seboj, kdo bo pripovedoval bolj zanimive — lažil Grof je začel pripovedovati svojim poslušalcem takole: »Nekoč sem doživel izredno zanimiv slučaj. Streljal sem na jelena. Kroglja je šla skozi zadnje nogo in prišla ven pri — ušesu.« Gostje so glasno in odločno ugovarjali. »Kaj neda, Johan,« reče grof, »ti se tega dobro spominjaš!« »Malo potrpite,« odgovori sluga, »da se domislim! Že vem! Jelen se je ravno čehljal z zadnjo nogo pri ušesu in tako je krogla prodrla nogo in uho.« Zmagoslavno je gledal grof po družbi. Ko sta bila grof in Johan zopet sama, reče sluga svojemu gospodarju: »Prosim, gospod, ko boš drugi zopet lagali, lažite malo bolj vkup, ne tako narazen! Zadnjo nogo in uho sem komaj spravil vkup!«

Jahač. Jahač je hvalil sebe in svojega konja, ki je hitrejši od lastavice. »Nekoč,« je pripovedoval, »sem moral v vsej naglici v važni stvari čez dru in stru. Konj je hitel, da je kar plaval. Naenkrat se zvesta žival ustavi. Pogledam in vidim: pred nama je zijal prepad! Kaj naj storim? Začel sem peti z najglasjšim glasom uspravanko.« »No, in potem?« vprašajo neustopni poslušalci. »Potem sem kar zdiral naprej.« »Kako tof?« »Ko je prepad zaslišal moje sledko petje, je nehaj — zijatil!«

Pariško smetišče. Pariški smetarji morajo vsako jutro pospraviti desetisoče pločevinastih posod z odpadki. Velikansko mesto nanese v te posode skoro 2 milijona kg smeti dnevno. Kam z njimi? To je naloga štirih velikanskih peči v predmestjih Alfortville, Saint Quen, Issy-Les-Moulineaux in Ivry. Tu vpepelijo vse, kar zavreže Pariz. Ogenj gori celo noč in dan. Pariški smetarji imajo posebne tovorne avtomobile, katere izpraznijo v vozniške ozkotirne železnice. Vsak vozček se prevrne nad pečjo in vrže noter pet ton odpadkov. Dve uri pozneje že izpraznijo kurjači peč. Novi vozčki odvažajo pepel. S kavljivi oboroženosti močje potegnejo ven kose kovine, ki se klujobvali ognju. Pločevino, jeklo in podobno razvrščajo po

kakovosti v posebne oddelke in vse to roma v stiskalne naprave. Te stisnejo vse predmete v velikanske, 80 kg težke kocke, ki jih pokupijo livarne. Tako se reši Pariz smeti. Pred desetletji so jih še odlagali po nezazidanih parcelah v bližini mesta. Toda zdravniške oblasti so vedno trdile, da so ta smetišča žarišča različnih nalezljivih bolezni. In tako se je Pariz očistil.

Vid se ji je vrnil po 16 letih. 71 letna vdova po mizarju Franciška Lukaševa v Prerovi na Češkoslavaškem je l. 1910 doživela nezgodo, ki jo je veljala levo oko. Leta 1916 ji je obolelo tudi desno oko za sivo mrežo, tako da je ostlela popolnoma. Letos se je dala starka operirati. Operacija se je popolnoma posrečila in vid se ji je vrnil.

Kameleon. Ta čudna spreminjasta žival ima pod svojo kožo več plasti celice, ki so napolnjene z raznobarnimi tekočinami. Kadar pride žival v nevarnost, izpusti tisto barvo, s katero se hoče zaščititi in ki najbolj odgovarja njeni okolici. Odtod tudi kameleoni v — človeški podobi.

Dogodek. Abbe prine Salm je bil zelo grd. Nekega dne, ko je šel skozi predsobo kralja Ludovika XV., je slišal neke dvorjane, ki so si šepetali: »Naš Ezop.« — Prine se je ustavil in dejal mirno: »Gospodje, ta primera je zelo lasakva. Ezop je bil namreč mož, ki je živalim podelil dar govora.«

Pomagalo je. Tri četrt leta je zobozdravnik zaman čakal, opozarjal, svaril, da bi gospa Agata Zamudnikova plačala umetno zobovje. Končno se mu je zazdelo vse prenemno. Sedel je in napisal sledeče pismo: Spoštovana gospa! Če zobovje, ki sem vam ga zadnje pare, bom prisiljen objaviti v tukajšnjih listih priloženi insert. Oglas se je glasil: »Popolno umetno zobovje skoraj novo, poeni na prodaj. Ogledate si ga v rabi pri Agati Zamudnikovi, Gosposka ulica... Drugi dan je bilo zobovje plačano.

Govoreča knjiga. V Parizu so izumili, kakor poročajo, »govorečo knjigo«, ki pride kmalu v promet, in ki ne bo večja od običajnega romana, pa tudi dražja ne. Izumitelj pravi, da je ta knjiga nekaka zveza gramofonske plošče in zvočnega filma. Ni pa tako zdrobljiva kakor plošča. Aparat bo buje zmožen podati poljubno dolg roman, pa še beležiti sporočila ob

ČEVLJI

Din 19—, 21— otroški
Din 28—, 30— deklinski
Din 55—, 66— fantovski
Din 66—, 69— ženski
Din 66—, 80— moški

Snežni čevlji
Din 24— otroški in deklinski
Din 30—, 34—, 38— ženski

Gorski čevlji
od Din 145— dalje

TRGOVSKI DOM
Sterncecki
TOVARNA-PEMA-RI-OBLEK
CELJE Št. 19

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, katerega dobite zastonj! Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar!

odstotnosti telefonskega naročnika ter pogovor dveh telefonirajočih si ljudi.

B—ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

8. Oblaki so rdeči...

Dne 24. avgusta 1914, določena za odhod prvega maršbataljona kranjskih Janexov na bojišče, je bila Ljubljana vse dopolne v živahnem gibanju. Mnogo ljudi je prišlo z dežele, da se še enkrat poslovijo od očetov in sinov, od bratov, stricov in prijateljev in da jim napravijo z raznimi darili, če ne vselej, pa vsaj udobnejše potovanje. Moje ženske ni bilo. Dobil sem pismo, da mi je poslala 10 K, ki jih pa nisem prejel, pa tudi ona ni tega danarja nikdar več videla. Nekoč je pač ponaredil na naznanici moj podpis in denar spravil zase. Gotovo ne prvič in ne zadnjič. Pa Bog mu odpusti, jaz sem mu že.

Od strica Pepeta Cotiča in njegove družine sem se že poslovil. Nisem pa še povedal, da mi je stric poodil 50 kroun, ker bi drugače odšel iz Ljubljane brez švenka in evenka. Še več kot denar, so bile pomembne njegove zadnje besede v živo. Opomnil me je a precej resnim glasom: »Francelj, na Boga ne pozabi!« Hvala Ti, stric, in počivaj v miru tam na ljubljanskem pokopališču pri Svetem Križu!

In se z neko drugo ugodno osebnostjo sem goveil tisto dopoldne, a katehetom in takratnim urednikom »Slovenskega učitelja«, z g. Antonom Čadežem. Z njim sem imel pozneje vso dolgo dobo odstotnosti najboljše pismene zveze. Za vsaj rečem samo to: Čadež me šudim, da si je v tistih nevarnih časih dobri gospod svetnik upal priobčevati v »Slovenskem učitelju« moja pisma iz ujetništva, ko se vendar neredko webovala v več ali manj jasni obliki Rusiji zelo naklonjeno mišelnost.

»Maršbataljonarji« smo se začeli zbirati na da-

nešnji Aletksandrovi cesti tja od hotela »Slonc« v smeri proti Tirotitju. Razen Narodnega doma ni bilo tedaj na desni strani navedene ceste še nobene palače. Večino vojakov je došla med 9 in 10; na zbirališče so prispeli tudi velike množice drugega občinstva. Vojaki so bili v ovojstvu in zelenju, tudi oficirji — naj omenim le poročnika g. Aleša — so dobili lepe šopke. Nekaterim brambovecem so obesili prijatelji ali prijateljice čez glavo na ramena kar meter dolge zelene vence, segajoče pol na hrbet, pol na prsa. Po eni plati se je zdelo to venčanje pred znago — vsaj meni — če ne smešno, pa vsaj prezdnoje, po drugi strani pa presneto resno, zakaj nehoti me je zeleni venec pripomnil »hladne, tihe jame«. Če me oči niso varale, sta bila na ta način povečšana tudi tovariša-učitelja Koželj in Odlašek, ki sta pozneje pri prihodu na bojno črto »svortikala« k trenu. Kako se jma je tam in pozneje godilo, moj dnevnik ne ve in bosta že sama povedala, če bosta hotela.

Potožni pa moram, da sem se tisto dopoldne tam pred »Slonom« butil zelo osamljenega in zapuščenega. Tisoče ljudi sem videl, a nikogar, ki bi mi privoščil bodrilno besedo. Bil sem brez cvetja in zelenja. Tedaj stopi k meni desetletna deklica, ki je nisem še nikdar videl. V roki je držala šopek belih cvetic. Ponudi mi rožice. Hvaležno vzamem cvetlice, jo zataknem za čepice, skočim k bližnjemu brozofotografu in v nekaj minutah je imelo tudi dekletke moje sliko. Če ljubka deklica — sedaj pač že deklet ali celo žena — še živi, naj sprejme moj vdani pozdrav. Danes ji je gotovo že trideset let. Toliko sem bil star tudi jaz — tistega dne, ko me je na zbirališču maršbataljona odina razveselila z belo rožico.

In vrnilo se je šlovo za slovesom, in čaka potoke solza je tedaj videla današnja Aleksandrova cesta. Vojaki so prepevali različne pesmi. Nobene korajšne nisem slišal, samo žalostne:

Oblaki so rdeči,
kaj neki pomenijo,
da sami mladi fantje
na vojno pojdejo. —

Tužno je odmevala po Ljubljani tudi globoko čuvstvenost:

Godiš je že zelen,
travniki je razcveten...
— — — — —
Pomlad že prišla bo,
ko tebe na svetu ne bo,
ki te bodo djali
v to črno zemljo.

Trobenčac zatrobi k molitvi. Vojaška godba, ki se je postavila na čelo bataljona, zaigra pobožno pesem. Oglaš se povele k odhodu. Godba zaigra veselo korračnico. Ljudstvo maha z robcu in vzklika na vse mogoče načine. Počasi se premikamo po Dunajski cesti proti glavnemu kolodvoru.

Kako bo šele takrat, ko se vrnemo ovenčani z reznično znago, je gotovo temu ali onemu švignilo v misel. Meni ne. Morda je bil tega kriv tudi Kolofetov France?

Vipavci-tržani vedo za hišo ob mostu čez Vipavsko. Tam je bil France doma. Mnogo let so niva videla. Sedaj sem ga opazil: France je bojeval že pred »Slonom« hude boje z alkoholom in Kolofetovo telo, sicer oboroženo z vsemi vojaškimi potrebščinami, se je nekam samljivo pridržalo na vse strani. Sedaj najski cesti, pred potopjem Gospodarske vojne, pa je ubogi France doživel v svetovni prvi svoji poraz, zakaj alkohol je slavil zmago nad njim. France je padel po tleh kakor je bil dolg in širok in ni mogel vstati. — Drugi so ga nekam odpeljali. Od takrat Kolofetovega Franceta nisem več videl. Bog ga šivi, če še tlači to zemljo! Ostal pa mi je v živem spominu, kot predznanilec sicer pošene, a gotovo približajoče se avstrijske polomije.

Ustavili smo se pred glavnim kolodvorom. Mnogoč naroda so nas spremljale in vse veliki prostor tam do današnjega Mikličevega hotela je bil poln ljudi. K slovesu so prišli zastopniki deželnega odbora, deželne vlade in občine.

(Nadajujem.)

Pri vseh ranah, poškodbah, opeklinah, krastah, lišajih, turih, starih ranah morete s sigurnostjo uporabiti „FITONIN“
Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 stekl. 50 Din. Poštno knjižico št. 17 pošlje brezplačno »Fitonin« dr. r. o. z., Zagreb 1-78. Reg. pod št. br. 1291 od 23. VII. 1933.

Doe tri o žepnem robcu

Da si očistimo nos, uporabljamo robce, ki sprejemajo iz nosa odstranjeno sluz in primejane ji delce prahu. Pri tem moramo v prvi vrsti paziti na to — kar je važno zlasti pri otrocih —, da so uporabljani robci snažni; sicer pride prah in druga nesnaga na nos in v nos. Ker se vrhutega v nosni izločini, ki pride pri uskanjavanju v robce, kmalu razvijejo številne bakterije in morejo že-te pri nadaljnji uporabi robca zopet priti v nos, moramo žepne robce pridno menjati. Nemarno in obsodbe vredno je, če se uporablja isti robec od več oseb naenkrat, pa najsi sta to otrok in mati. Na ta način se namreč na doslej zdrave osebe morejo prenesti obolenosti raznih oblik, kot n. pr. nahod, influenza, difterija itd. Žepni robec zahteva torej največjo snažnost.

Som spada tudi način, kako naj žepni robec uporabljamo in kako naj ga spravljamo. Po uporabi denemo robec navadno v kak žep; pri tem more nosna izločina preiti na železno blago in se tam razkrajati. Da se to prepreči, moramo uporabljati robec zmeraj le na eni in isti strani in ga moramo po uporabi tako zložiti, da pride neuporabljena stran na ven. Uporabljanje žepnega robca za katerekoli druge namene kot za čiščenje nosa, je nedopustno. To se mora zabičiti zlasti otrokom, ki hodijo v šolo, da ne uporabljajo robca za brisanje in snajenje vseh mogočih in nemogočih predmetov. Včasih jih z robcem bolj onesnažijo kot osnažajo. (»Zdravje«.)

Palca je tudi princu zdravilo

Princ Waleski (angleški prestolonaslednik) je imel domačo učiteljico, ki ga je kljub temu, da je bil kraljevega rodu, strogo držala in ga po potrebi kaznovala. Mlademu princu se je to zamerilo. Namrnil se je legega dne in se upri. Njegova učiteljica je poklicala kralja. Misli bi človek, da je bil kralj tak kakor so večkrat naše matere in naši očetje: Kaj, mojega otroka bo tepla? Jaz mu dajem kruha, jaz edina ga bom tepla. Misli bi človek, da bo tudi kralj tako dejal, že radi ponosa na svoj vzvišeni stan. Kralj pa ni ravnal nespametno. Poklical je dečka-princa, ga posadil na stol, odprl sveto pismo tam, kjer je mesto Salomonovo: Blagoslov je šiba in nespameten je oče, ki ne pozna stroge besede. Tako nekako se je glasilo ono mesto. In kralj je pristavil: Tudi kraljevemu rodu veljajo te besede in ravnal se bom po njih, kakor hitro se ne poboljšaš, princ.

Pozor, živinorejci in trgovci!

V Zirovnici pri Cerknici se bosta poleg že znanih starih sejmov vrtila še dva nova in siocer: 7. septembra in 20. junija, če pada na ta dan praznik, se vrši sejem naslednji dan. Vabijo se kupci in prodajalci. — Za prvi sejem, dan pred »Malim Smarnom«, to je 7. septembra 1934, se bodo razdelile od naplense na sejnišču napredni postavljene živine sledoče nagrade: Za par najlepših konj 80 Din, za par najlepših volov 80 Din, za najlepšo kravo 40 Din, za najlepšo telico 40 Din, za par najlepših prašičev 40 Din.

Hribar Franc, načelnik.

Naročajte »Domoljuba«!

Izdajatelj: Dr. Gregorij Pačjak

Urednik: Jože Količek

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čel

VABIMO VAS!
LJUBLJANSKI VELESEJEM
1.—10. IX. 1934

Železniška izkaznica za 50%, popust na železnicah se dobi na vseh postajah po Din 5-

40.000 m² — 15 razstav:

Glasbena — umetniška — higijska — izseljenska — ribarska — perulinske, kor, ovac, psar — arhitektonska — »Weekend« — hranišniška — pohištvo — radio — živila

Festival **Slovanskih plesov**
Tekmovanje harmonikarjev
Velikomesno zabavšče

Zahteva te povsod prvovrstno

pšenično moko

znamke »UNION« Star. Sivar komisijska zaloga, Ljubljana, Janežičeva 13. — Zahtevajte ponudbe.

Mali oglasnik

vsa drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plašaje samo polovico ako kupujejo kmetijske potrebitine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe

Lesove police

za smučanje, lopi, kupim — Ponudbe na upravo liste pod »Les kove palice 19« št. 9800

Dekle, vajeno vseh kmetijskih del, se sprejme v okolico Ljubljane. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 9785.

Dekle, vajeno vseh kmetijskih del, se sprejme. Plača po dogovoru. Plačko Ivan Kozarje 17.

Nemščine in esperanto se lahko naučite doma. Učnina samo 10 Din mesečno. — Jenzikova dopisna šola na Jenenich (Gorenjsko). — Zahtevajte prospekt. Priložite znamko za odgovor.

Steklenice, nove, opekline, 4 1/2 l komad Din 22 — prodaja F. Cvek, Kamnik

Dekle revnih starišev, ki se želi izučiti za štipendijo se sprejme. Dobra vzgoja. Ponudbe Domoljuba pod kitro »Čevljari« 9904.

Wudico vam za majhen denar dobra oblačila. A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Pokrovski vajencev

se sprejme v učenje, star 15—16 let. Pogoji ustrezno. Fr. Merbar, pek, Tržič.

Stanovanja s popolno oskrbo za mladenčce so na razpoložu v Rokodelskem domu, Komenškaga ul. št. 12, v Ljubljani.

Vične knjižice

kupim v znesku do 52.000.—. Hranilnice in posojilnice na Jesenicah r. z. z. n. z. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Ugodno 1« št. 9573

Veitih zaslužek

brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na dežel. Dopise z znamko za odgovor nasloviti na: Persson Ljubljana, poštni predal 307.

Dekle, poštenih staršev, se sprejme takoj za vsa hišna dela. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Dekle 18« št. 9787.

Vajencev, mesarski, se sprejme, išče iz dobre kmetijske rodbine, hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 9549

DROBNO ČTIVO

Kristusov mrliški prt. V turinski katedrali v Italiji hranijo »mrliški prt. Kristusov«, ki mu cerkvene oblasti doslej niso hotele priznati pristnosti, dasi jo je skušal dokazati pred kakšnimi 30 leti pariški učenjak dr. Vignon. Z novimi dokazili je nastopil sedaj kazimir Proszjnsky, ki se sicer ne bavi toliko prtom sanim, kolikor z njegovo fotografijo iz l. 1898. Ta fotografija je odkrila obrise, ki prostemu očesu niso vidni. Slika kaže obraz, ki soglaša s starimi Kristusovimi slikami. Velik razlika pa je ta, da se odtisi žebijev ne vidijo na dlani, temveč na zapestju. Prt je bil prej last savojskih vojvod in o njegovi zgodovini do 12. ali celo 14. stoletja nam ni nobenega znano. Z n. sc. da bo cerkvene oblasti po delu Proszjnskega uvedle novo raziskavo te svoje vrstne relikvije.

Izprememba šahovnice. Dr. Ruebe, pred. sednik svetovne šahovske zveze, napoveduje, da bo svetovni mojster Capablanca na prihodnji glavni skupščini šahovske zveze predlagal povečanje šahovnice od 64 na 72 polj. Capablanca je nazirana, da sedanja šahovnica s 64 polji ne odgovarja več sodobnemu pojmovanju šahovske igre in ne zadostuje zahtevam, ki jih sodobniki stavijo na to. Teorija šahovske igre je po njegovi sodbi že tako dozorela, da so skoraj vse sestave do 20. odnosno 25. poteze preiskane in proučevane.

Berače pošljejo na farme. Toronto, (Can.). — Ker je število takih, ki se rajši živijo v beračenju, kakor da bi zaprosili javno pomoč, že tako naraslo, da ogroža javno varnost, so oblasti v Toronto sklenile, da pravijo temu odločen konec. Ustanovila se je posebna kmetija, na katero bodo poslani a delo vsi potepuhi in berači, katere se bo našlo, da nadlegujejo ljudi in se ne morejo pravi potrebam javne podpore.

ZA KRATEK ČAS

Mož je stopil v banko, predložil ček in uplačali so mu denar. Čez nekaj časa se vrne: »Gospod, zmotili ste se.«

Blagajnik (osorno): »Pri nas se nikdar ne zmotimo, ste je opravili.«

Mož: »Če je tako, pa lepa hvala, našel ste mi namreč stotak preveč in je odšel.«

Francetovi in Tonejevi so bili sosede, a silo so se sovražili, ker je nekoč Tonejev koljca ves Francetov vrt razbrskala. V preprih pa so bili ženske seve je hujše kot moški.

Nekega dne pa pravi Tonejev gospodar ter plot Francetovemu posestniku: No, zdaj ti bo pa gotovo odleglo, naše kolkje ni več.

Francetov nato: »Tako? Saj niti vedel nisem, da je bila tvoja žena kaj bolna.«

n Škofja Loka. Na angelsko peščilo, dan 2. septembra se vrši na prijemnem Hribov verski shod za fante loške okolice. Ob 8 na se zbere fantje pod Hribocem in gredo v ljubiškimi cerkev. V cerkvi je sv. maša v ljubiškimi petjem. Po maši je versko zborovanje za fante. Sv. maša in govor opravi g. študijski vikar Alojzij Košmerlj, glavni govornik pri zborovanju bo g. kaplan iz Jesenic Andrej Križman, poleg tega pa bodo govorili še vsi samezni fantje. Vsi fantje pridite k svojemu verski prireditvi na lepi Hribov pod študijsko Loko.

v cerkvi sv. Rozalije je na Angliško nastopilo 2. septembra, že v soboto zjutraj je prišlo. Razaliji sv. maša ob 8. zvečer ob 6 pa gora in pete litanije M. B. Po litanijah je prišla sv. sv. spoved kakor tudi v nedeljo ob 5. dne v nedeljo ob 6 in ob 10 slovensko opravila, popoldne ob pol 3 pa bo prva procesija za dobo leto stoletnega odpusta za župnijo Krško in sicer iz ljupne cerkve v romarski cerkvi sv. Rozalije.